

DE INTERNATIONALE ARBEIDSORGANISATIE EN DE SOCIALE ZEKERHEID

Federale Overheidsdienst
Sociale Zekerheid

.be

Overzicht

Inhoudsopgave

Enkele historische mijlpalen.....	3
De structuur en de organisatie van de IAO	7
De verschillende instrumenten die de IAO goedkeurt.....	10
Aanbeveling nr. 202 betreffende nationale socialebeschermingssoekels – 100 ^e en 101 ^e zitting van de internationale arbeidsconferentie.....	11
De controlemechanismen	23
Perspectieven voor de 102 ^e zitting van de internationale conferentie – 2013.....	24
(Selectieve) bibliografie	26

De Directie-generaal Beleidsondersteuning heeft actief deelgenomen aan de werkzaamheden van de Internationale Arbeidsconferentie tijdens de zittingen van 2011 en 2012, gewijd aan de goedkeuring van aanbeveling nr. 202 betreffende nationale socialebeschermingssokkels.

Het doel van deze brochure is alle geïnteresseerde lezers informatie te verstrekken over de IAO (organisatie, structuren, opdrachten en normen) en over de goedkeuring van de voornoemde aanbeveling nr. 202 en de inhoud en de toekomstperspectieven ervan.

Enkele historische mijlpalen

De Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) werd in 1919 opgericht in het kader van het Verdrag van Versailles, dat het einde bezegelde van de Eerste Wereldoorlog. De oprichting ervan vloeide rechtstreeks voort uit de gedachte dat duurzame wereldvrede enkel gebaseerd kon zijn op sociale rechtvaardigheid.

De Grondwet van de IAO werd tussen januari en april 1919 geschreven door de Commissie voor de internationale arbeidswetgeving, die werd opgericht door de Vredesconferentie, die eerst in Parijs en daarna in Versailles vergaderde. De commissie was samengesteld uit vertegenwoordigers van negen landen (België, Cuba, Frankrijk, Italië, Japan, Polen, het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten en Tsjecho-Slowakije) en werd voorgezeten door Samuel Gompers, voorzitter van de American Federation of Labour (AFL). De commissie creëerde een unieke driedelige organisatie, waarvan de uitvoerende organen waren samengesteld uit vertegenwoordigers van de regering, de werkgevers en de werknemers.

De Grondwet van de IAO zou de principes en waarden overnemen van de Internationale vereniging voor de wettelijke bescherming van werknemers die in 1901 in Bazel werd opgericht. Het idee om een internationale organisatie op te richten die zich bezighoudt met problemen op het vlak van arbeid, gaat in feite terug tot de tweede helft van de 19^e eeuw. Het idee werd toen verdedigd door twee industriëlen, de Welshman Robert Owen (1771-1853) en de Fransman Daniel Legrand (1783-1859).

De oprichting van de AIO was het antwoord van de internationale gemeenschap op een aantal bekommernissen op het vlak van veiligheid, welzijn, politiek en economie. Zo waren de Hoge Overeenkomstsluitende Partijen, volgens de preambule van de Grondwet van de IAO, "bewogen door gevoelens van gerechtigheid en menselijkheid en door het verlangen om te zorgen voor een duurzame wereldvrede...".

Omdat de arbeiders in de toentertijd geïndustrialiseerde economieën zwaar werden uitgebuit, was men zich ervan bewust dat sociale rechtvaardigheid van bijzonder groot belang was om de vrede te bewaren. Bovendien begrepen de grote handelsnaties, door de toenemende onderlinge afhankelijkheid van de nationale economieën, dat het in hun eigen belang was om samen werken. Het was de bedoeling dat werknemers overal dezelfde arbeidsvoorwaarden zouden hebben, waardoor de verschillende naties op gelijke voet de concurrentie zouden kunnen aangaan. Al die ideeën werden opgenomen in de preambule van de Grondwet van de IAO, die aanvangt met de volgende overwegingen:

1. Overwegende dat duurzame wereldvrede enkel gebaseerd kan zijn op sociale rechtvaardigheid;
2. Overwegende dat er arbeidsvoorwaarden zijn die voor talrijke personen onrechtvaardigheid, ellende en ontbering tot gevolg hebben, wat tot zo veel ongenoegen leidt dat de vrede en de harmonie in de wereld erdoor in gevaar worden gebracht, en overwegende dat die voorwaarden dringend moeten worden verbeterd;
3. Overwegende dat de niet-goedkeuring door een natie van een echt menswaardig arbeidsstelsel de inspanningen belemmert van de andere naties die het lot van de arbeiders in hun eigen land wensen te verbeteren.

In de preambule werden ook een aantal acties vermeld die bedoeld waren om de situatie van de arbeiders te verbeteren en die nog steeds actueel zijn, onder andere:

1. reglementering van de werkuren, met een vastgelegde maximumduur voor de werkdag en de werkweek;
2. aanwerving van arbeidskrachten, bestrijding van werkloosheid, een gewaarborgd loon dat een menswaardig bestaan moet garanderen;
3. bescherming van de arbeiders tegen ziekten, beroepsziekten en arbeidsongevallen;
4. bescherming van kinderen, adolescenten en vrouwen;
5. ouderdoms- en invaliditeitspensioenen, verdediging van de belangen van in het buitenland tewerkgestelde arbeiders;
6. bevestiging van het principe "gelijk loon voor gelijk werk";
7. bevestiging van het principe van de vakbondsvrijheid;
8. organisatie van technisch en beroepsonderwijs en andere gelijkaardige maatregelen.

Vanaf de eerste jaren van de oprichting ervan, heeft de IAO de arbeidswereld ingrijpend veranderd. Tijdens de eerste zitting van de Internationale Arbeidsconferentie, die in oktober 1919 plaatsvond in Washington, werden de eerste zes internationale arbeidsconventies afgesloten, die respectievelijk betrekking hebben op de arbeidsduur in de industrie, werkloosheid,

moederschapsbescherming, nachtwerk voor vrouwen, de minimumleeftijd en nachtwerk voor jongeren in de industrie.

Het Internationaal Arbeidsbureau (IAB), het permanent secretariaat van de IAO, vestigde zich in de zomer van 1920 in Genève. Albert Thomas was de eerste Directeur-generaal van het IAB. Tijdens zijn mandaat was de organisatie zeer actief, in minder dan twee jaar keurde ze immers 16 conventies en 18 aanbevelingen goed.

Het enthousiasme van de eerste jaren zou snel getemperd worden, want sommige regeringen vonden dat er te veel conventies waren, dat het budget te groot was en dat de publicaties te kritisch waren. Het was echter in deze periode dat het Internationaal Hof van Justitie, geadieerd door de Franse regering, besliste dat de IAO ook bevoegd was voor de internationale regelgeving inzake de arbeidsomstandigheden in de landbouw.

In 1926 werd een commissie van experts opgericht in het kader van de invoering van een systeem voor de controle op de toepassing van de normen van de IAO. Deze commissie, die nog steeds bestaat, is samengesteld uit onafhankelijke juristen die belast zijn met het onderzoeken van de verslagen van de regeringen. Zij moeten ieder jaar zelf een verslag voorleggen aan de Conferentie.

De Brit Harold Butler, die Albert Thomas opvolgde in 1932, werd al snel geconfronteerd met de Grote Depressie van de jaren 1930 en de massale werkloosheid die het gevolg ervan was. Zich ervan bewust dat internationale samenwerking een noodzaak was om de problemen op het vlak van tewerkstelling aan te pakken, sloten de Verenigde Staten zich in 1934 aan bij de IAO, zonder evenwel toe te treden tot de Volkenbond.

In 1939, aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog, werd de Amerikaan John Winant de nieuwe Directeur-generaal van het IAB. Om veiligheidsredenen besliste hij in mei 1940 om de zetel van de Organisatie over te brengen naar de Canadese stad Montréal. Hij nam ontslag in 1941, nadat hij werd aangesteld als ambassadeur van de Verenigde Staten in Groot-Brittannië.

In 1941, tweeëntwintig jaar naar de oprichting ervan, hield de Internationale Arbeidsorganisatie een buitengewone conferentie in New York. Het voortbestaan van de organisatie stond op het spel. De organisatie was in ballingschap in Montréal en de oorlog stond haar werkzaamheden in de weg. De Volkenbond, waaraan de IAO verbonden was, was op sterven na dood. Om niet hetzelfde lot te ondergaan, moest de organisatie bewijzen dat ze met de principes en doelstellingen die ze verdedigde een belangrijke rol te spelen had in de reconstructie van de naoorlogse wereldorde. Haar lot was onzeker. Het standpunt van de Verenigde Staten, die zich in 1934 bij de IAO hadden aangesloten, was doorslaggevend. Op 6 november 1941 greep president Franklin Roosevelt doortastend in als voorstander van de IAO. Op de laatste dag van de conferentie nodigde hij de afgevaardigden uit op het Witte Huis en vertrouwde hij hen toe dat hij had meegewerkt aan de organisatie van de eerste conferentie van de IAO in 1919.

Ondanks de Tweede Wereldoorlog en de verschillende opeenvolgende crisissen, wist de IAO steeds naar voor te treden op de internationale scène en is ze erin geslaagd algemeen te laten erkennen dat sociale zekerheid een mensenrecht is.

De structuur en de organisatie van de IAO

Driedledige organen. De Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) is het enige agentschap van de Verenigde Naties met vertegenwoordigers van de regeringen, de werkgevers en de werknemers. Die driedledige structuur maakt van de IAO een uniek forum dat de regeringen en de sociale partners van de 185 lidstaten de gelegenheid geeft om het in alle vrijheid te hebben over hun ervaringen en om hun nationaal sociaal beleid te vergelijken. De IAO is op internationaal vlak het belangrijkste competentiecentrum inzake sociaal beleid en arbeidsbeleid.

De organisatie als geheel is door haar doelstellingen in wezen een internationale assemblee van vertegenwoordigers van de arbeidswereld. Ze is driedelig en de vertegenwoordigers van de werkgevers- en werknemersorganisaties bepalen het programma en nemen de instrumenten aan, in samenspraak met de vertegenwoordigers van de regeringen.

Praktisch alle landen zijn lid van IAO.

Drie organen houden toezicht en voeren het werk uit:

- 1) **de Internationale Arbeidsconferentie**, die jaarlijks al haar leden samenbrengt¹. De belangrijke richtsnoeren van de Internationale Arbeidsorganisatie worden bepaald door de Internationale Arbeidsconferentie, die ieder jaar in juni bijeenkomt in Genève. Op deze jaarlijkse conferentie komen de afgevaardigden van de regeringen, de werknemers en de werkgevers van de lidstaten van de IAO samen. De conferentie, die vaak wordt beschouwd als internationaal arbeidsparlement, werkt internationale arbeidsnormen uit en keurt deze goed. De conferentie biedt een discussieforum voor sociale vraagstukken en vraagstukken op het vlak van arbeid. Ze keurt ook het budget van de organisatie goed en kiest de raad van bestuur. Iedere lidstaat wordt vertegenwoordigd door een afvaardiging die is samengesteld uit twee regeringsafgevaardigden, een afgevaardigde van de werkgevers en een afgevaardigde van de werknemers en hun respectieve adviseurs. De vertegenwoordigers van de regeringen zijn

---

¹ De staatshoofden en de eerste ministers nemen ook het woord tijdens de conferentie. De al dan niet gouvernementele internationale organisaties nemen deel als waarnemers.

vaak de ministers die in hun eigen land bevoegd zijn voor sociale zaken. De afgevaardigden van de werknemers en de werkgevers worden aangesteld met het akkoord van de meest representatieve nationale werkgevers- en werknemersorganisaties. Alle afgevaardigden hebben dezelfde rechten, kunnen zich in alle vrijheid uitdrukken en kunnen stemmen naar wens. De afgevaardigden van de werknemers en de werkgevers stemmen soms anders dan de vertegenwoordiger van de regering of anders dan elkaar. Die verscheidenheid in standpunten belet echter niet dat de beslissingen worden aangenomen met grote meerderheden of zelfs unaniem in bepaalde gevallen.

- 2) **de raad van bestuur**, gekozen door de conferentie. De raad van bestuur komt drie keer per jaar samen, in maart, in juni en in november. Hij neemt beslissingen met betrekking tot het beleid van het IAB, bepaalt de agenda van de Internationale Arbeidsconferentie, keurt het programma en het budget van de organisatie goed alvorens ze worden voorgelegd aan de conferentie en kiest de directeur-generaal. De raad bestaat uit 56 effectieve leden (28 regeringsleden, 14 werkgeversleden en 14 werknemersleden) en 66 toegevoegde leden (28 regeringsleden, 19 werkgeversleden en 19 werknemersleden). Tien van de effectieve regeringszetels zijn permanent voorbehouden voor de grootste industriële mogendheden (Duitsland, Brazilië, China, Frankrijk, Indië, Italië, Japan, de Russische Federatie, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten). De andere regeringsleden worden om de drie jaar gekozen door de conferentie (de laatste verkiezingen vonden plaats in juni 2008). De werkgevers- en werknemersleden worden individueel verkozen.
- 3) **het bureau**, onder leiding van de directeur-generaal, verkozen door de raad van bestuur. Het Internationaal Arbeidsbureau, gevestigd in Genève, is het permanent secretariaat, het operationeel hoofdkwartier, het onderzoekscentrum en de uitgeverij van de Internationale Arbeidsorganisatie. In meer dan 40 landen zorgen regionale bureaus, zonebureaus en correspondentiebureaus – onder de leiding van een directeur-generaal – voor het gedecentraliseerd bestuur en beheer van de organisatie.

De directeur-generaal wordt verkozen door de raad van bestuur voor een hernieuwbare termijn van vijf jaar. Hij of zij krijgt instructies van de raad van bestuur en is verantwoordelijk voor de goede werking van het bureau en voor andere taken die hem worden toevertrouwd.

Het Internationaal Arbeidsbureau, dat het secretariaat van de organisatie is, stelt thans ongeveer 1700 personen tewerk en beheert een jaarbudget van ongeveer 320 miljoen USD. Dat budget fluctueert rond een reëel niveau dat de laatste vijfentwintig jaar ongeveer constant is gebleven. Het bureau omvat de "technische" departementen van de organisatie, die belast zijn met onderzoek en hun expertise op het vlak van de belangrijkste vraagstukken waarmee de organisatie bezig is ter beschikking stellen, en de diensten die alle werkzaamheden van de IAO ondersteunen, met inbegrip van het bestuur en het beheer, de relaties met de leden en de externe partners en de controle op de normen. Enkele gespecialiseerde instellingen hangen af van het bureau, onder andere het opleidingscentrum in Turijn, het Internationaal instituut voor sociale studiën en enkele regionale instellingen. Iets meer dan de helft van het personeel werkt in Genève, de rest is verdeeld over meer dan 50 nationale of regionale bureaus. Hun werk bestaat in belangrijke mate uit het beantwoorden van vragen van leden uit de betrokken regio's.

De verschillende instrumenten die de IAO goedkeurt

Het werk van de IAO vertaalt zich in formele instrumenten die worden goedgekeurd door de organisatie – conventies, aanbevelingen, resoluties, verklaringen en praktische richtlijnen; in publicaties van auteurs – gaande van opleidingshandleidingen tot diepgaander empirisch onderzoek; en in beleidsactiviteiten op nationaal en internationaal niveau. Daarbij horen onder andere activiteiten op het vlak van sensibilisering, technische ondersteuning en advies voor de lidstaten en programma's en projecten voor technische samenwerking in meer dan 140 landen, gefinancierd door externe schenkers – gaande van de uitroeiing van kinderarbeid tot de ontwikkeling van ondernemingen en van microfinanciering tot de bestrijding van sociale uitsluiting. De technische samenwerking vertegenwoordigt een bijkomend budget van ongeveer 50 percent van het gewone budget, en 50 percent bijkomende medewerkers.

Aanbeveling nr. 202 betreffende nationale socialebeschermingssoekels – 100^e en 101^e zitting van de internationale arbeidsconferentie

a) De toekomst van de sociale zekerheid: de belangrijkste uitdagingen²

a. De coherentie tussen het economisch en sociaal beleid verzekeren³

De sociale zekerheid is geen geïsoleerd actiedomein. Elk sociaal beleid maakt per slot van rekening deel uit van het nationaal ontwikkelingsbeleid. Het socialezekerheidsbeleid integreren in deze ruimere context moet toelaten de verbintenissen te concretiseren die de lastgevers hebben onderschreven in de Verklaring van de IAO betreffende de sociale rechtvaardigheid voor een billijke mondialisering in 2008. Die verbintenissen werden in 2009 bevestigd door het Wereldpact voor de werkgelegenheid, dat betrekking heeft op de vier strategische doelstellingen van de IAO, die onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn en elkaar versterken. De uitbreiding van de socialezekerheidsdekking gaat fundamenteel gepaard met de uitwerking van een coherent en welomlijnd socialebeschermingsbeleid dat afgestemd is op het tewerkstellingsbeleid en de rest van het sociaal beleid en dat wordt ontwikkeld in het kader van een ruime nationale dialoog waaraan de sociale partners en de andere stakeholders deelnemen. Dit element is essentieel voor de socialezekerheidssystemen in alle fasen van hun ontwikkeling.

Maar het socialezekerheidsbeleid staat ten dienste van een aantal ruimere socialebeschermingsdoelstellingen. Het kan bijdragen tot de correctie van bepaalde ongelijkheden tussen mannen en vrouwen op de arbeidsmarkt, het kan gezinnen helpen die door HIV of aids zijn getroffen, door ze een minimuminkomen en toegang tot geneeskundige verzorging te verzekeren, en het kan migrerende werknemers helpen die geconfronteerd worden met specifieke risico's⁴.

Investeren in de uitbreiding van de sociale bescherming is één van de essentiële elementen van een coherente sociale en economische ontwikkelingsstrategie. Als ze

---

² Verslag VI, o.c., p. 91 e. v.

³ Verslag VI, o.c., p. 91-96.

⁴ Zie aanbeveling IAO (nr. 200) betreffende HIV, aids en de arbeidsmarkt, 2010; en IAB: *Recueil de directives pratiques du BIT sur le VIH/sida et le monde du travail* (Genève, 2001).

goed worden overwogen en goed worden beheerd, kunnen deze investeringen een positieve spiraal in gang zetten voor het socialebeschermings- en het tewerkstellingsbeleid.

Positieve ontwikkelingspiraal: investeringen in de sociale zekerheid – opleiding/onderwijs + goede gezondheid – inzetbaar op de arbeidsmarkt – tewerkgesteld in de formele sector en belastingen betalen – hogere niveaus van sociale bescherming

Een economie kan pas echt groeien als de mensen van de informele sector kunnen overstappen naar de formele economie en om te overleven geen activiteiten hoeven uit te oefenen die de staat weinig of geen socialezekerheidsbijdragen oplevert. Het is enkel op die voorwaarde dat inkomensbelastingen kunnen worden geheven ter financiering van de staat en de socialezekerheidssystemen, die toelaten om hogere welvaarts- en groeiniveaus te bereiken.

b. Zorgen voor economische toegankelijkheid en financiële houdbaarheid⁵

De economische toegankelijkheid en de financiële houdbaarheid van de socialebeschermingssystemen zijn belangrijke bekommernissen geworden voor alle landen, ongeacht hun ontwikkelingsniveau. De laatste decennia heeft de financiële houdbaarheid van de hoge socialebeschermingsniveaus geleid tot talrijke debatten en heel wat literatuur, in het bijzonder over de noodzaak om de kosten te beheersen in de vergrijzende maatschappijen.

---

^{5 5} Verslag VI, o.c., p. 104 e.v.

De economische toegankelijkheid van de volwassen socialezekerheidssystemen is uitgebreid besproken in de context van de demografische verandering. De verwachte stijgingen van de economische afhankelijkheidsratio's in de komende decennia hebben geleid tot zorgen over de duurzaamheid van de Europese economieën en de economieën van andere ontwikkelde landen. Er wordt verwacht dat er in de Europese Unie in 2050 twee personen in de werkende leeftijd zullen zijn voor elke oudere, terwijl de huidige ratio vier op een is.

Als gevolg van de wereldwijde economische en financiële crisis worden vele landen geconfronteerd met grote en stijgende overheidstekorten. Dit fenomeen treft alle landen, ongeacht hun ontwikkelingsniveau. Deze evolutie wijst erop dat de overheidsuitgaven, met inbegrip van de socialezekerheidsuitgaven, onder steeds grotere druk komen te staan.

c. Efficiënte en effectieve socialezekerheidssystemen uitwerken, besturen en beheren⁶

Niets is schadelijker voor de geloofwaardigheid van de socialezekerheidssystemen dan een slecht beheer, wat beschouwd wordt als verspilling en een gebrek aan reactiviteit op de behoeften van de verzekerden. Per slot van rekening zijn goed beheer en bestuur de factoren die bepalen of de nationale socialezekerheidssystemen al dan niet doeltreffend zijn. Een goed beheer en een goed bestuur kunnen bepaalde negatieve effecten compenseren die te wijten zijn aan een slecht ontwikkeld systeem, terwijl bij een gebrek aan goed beheer en bestuur zelfs een goed ontwikkeld systeem op zich de mensen nooit echte sociale zekerheid kan bieden.

Bovendien zijn in vele landen de beheerders en leidinggevenden die de socialezekerheidssystemen moeten aansturen nog vaak onvoldoende opgeleid. Er moeten meer inspanningen worden geleverd om te zorgen voor gepaste opleidingen op het vlak van algemeen en financieel beheer en op het vlak van de ontwikkeling van het socialezekerheidsbeleid.

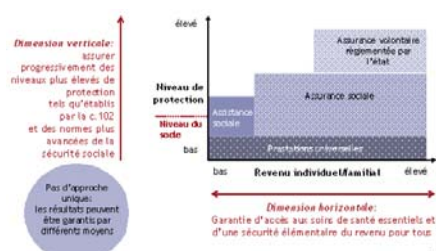
---

⁶ Verslag VI, o.c., p. 123-142.

b) De toekomstvisie van de Internationale Arbeidsorganisatie

De driepartijenvergadering van experts over de strategieën voor de uitbreiding van de sociale zekerheid, die plaatsvond in september 2009, keurde een tweedimensionale strategie goed voor de wereldwijde campagne voor sociale zekerheid voor iedereen, met zowel een horizontale als een verticale uitbreiding van de sociale zekerheid.

Een eerste luik behelst de uitbreiding van de inkomenszekerheid en de toegang tot geneeskundige verzorging, hoe elementair het niveau ervan ook mag zijn, tot de volledige bevolking. Die dimensie kan de "horizontale" uitbreiding worden genoemd. Het tweede luik behelst de verhoging van het niveau van de inkomenszekerheid en de toegang tot geneeskundige verzorging van betere kwaliteit, zodat de levensstandaard van de mensen in stand kan worden gehouden, ook wanneer ze te maken krijgen met zware tegenslagen, zoals werkloosheid, ziekte, invaliditeit, het verlies van een kostwinner en ouderdom. Die dimensie kan de "verticale" uitbreiding worden genoemd. Het is van belang in te zetten op de beide aspecten van de uitbreiding en daarbij rekening te houden met de nationale context. De horizontale dimensie beoogt een elementair niveau van basisprestaties zo snel mogelijk uit te breiden tot zo veel mogelijk bevolkingsgroepen, terwijl de verticale dimensie beoogt de dekking – het aanbod aan en het niveau van de prestaties – te verhogen tot een niveau zoals beschreven in Conventie nr. 102, en als het kan tot een hoger niveau, zoals beschreven in andere recente IAO-conventies.

Verticale dimensie: geleidelijk aan zorgen voor hogere beschermingsniveaus – cf. Conventie nr. 102 en socialezekerheidsnormen die nog verder gaan	hoog			Door de staat gereguleerde vrijwillige verzekering
	Beschermingsniveau	Sociale bijstand	Sociale verzekering	
Meerdere benaderingen mogelijk: de resultaten kunnen op verschillende manieren bereikt worden	Niveau van de sokkel	Universele prestaties		
	Laag	laag	Individueel inkomen / Gezinsinkomen	hoog
		Horizontale dimensie: Gewaarborgde toegang tot basisgezondheidszorg en basisinkomenszekerheid voor iedereen		

c) Goedkeuring van de conclusies (Internationale Arbeidsconferentie 2011): echte vooruitgang voor de sociale bescherming in de lidstaten!

In het algemeen vormt de tekst van conclusies een bevredigend geheel (met soms werkelijk veelbelovende accenten) wat de sociale bescherming aangaat. We moeten ons er echter bewust van zijn dat, gelet op het "beleid" van sommige staten en de kortetermijnevolutie in andere lidstaten (ook EU-lidstaten), "de schapjes nog niet op het droge zijn", wat duidelijk is gebleken uit de erg moeilijke onderhandelingen bij de goedkeuring van de aanbeveling in 2012.

Van de conclusies die werden goedgekeurd tijdens de plenaire zitting van de Commissie van 9 juni 2011 en die ter stemming werden voorgelegd op 17 juni 2011, onthouden we het volgende:

1. **Sociale zekerheid, een (fundamenteel) mensenrecht**⁷. De tekst van de conclusies verwijst naar artikel 22 van de universele verklaring van de rechten van de mens, die het volgende bepaalt: "Een ieder heeft als lid van de gemeenschap recht op maatschappelijke zekerheid en heeft er aanspraak op, dat door middel van nationale inspanning en internationale samenwerking, en overeenkomstig de organisatie en de hulpbronnen van de betreffende Staat, de economische, sociale en culturele rechten, die onmisbaar zijn voor zijn waardigheid en voor de vrije ontplooiing van zijn persoonlijkheid, verwezenlijkt worden."
2. **De horizontale dimensie** (de socialebeschermings sokkel) **en de verticale dimensie** (verticale vooruitgang naar een volledig socialebeschermingssysteem)⁸ **die de basis vormen van elk socialezekerheidssysteem** worden erkend als integrale onderdelen van elk socialezekerheidssysteem. Het is duidelijk vermeld dat "*het proces voor de ontwikkeling van volledige socialezekerheidsstelsels niet mag stoppen op het niveau van de beschermings sokkel*"⁹ en dat "*naarmate de nationale economieën zich ontwikkelen en veerkrachtiger worden*"¹⁰, *de inkomenszekerheid van de mensen en hun toegang tot geneeskundige verzorging verder uitgebreid zouden moeten worden.*"
3. **De wil om (snel) tot de ratificering van (minimum)conventie nr. 102 betreffende de sociale zekerheid te komen.** Het dient vermeld dat het mechanisme (de toekomstige aanbeveling) een instrument vormt dat op termijn moet leiden tot de ratificering van conventie nr. 102
4. **De noodzaak om informeel werk te formaliseren en de noodzaak om over efficiënte en effectieve sociale-inspectiediensten te beschikken.** Regulering – en bijgevolg de

---

⁷ Jérôme Ferrand en Hugues Petit, "Fondations et naissances des droits de l'homme: Tome 1 des actes du colloque international de Grenoble", L'Harmattan, oktober 2001, 447 pagina's. Volgens deze auteurs, die op dit vlak verwijzen naar de aanbevelingen van René Cassin, "is het recht op sociale zekerheid niet zo maar een mensenrecht, maar een fundamenteel mensenrecht".

⁸ Cf. paragrafen 8 en 9 van de conclusies.

⁹ Cf. paragraaf 11 van de conclusies.

¹⁰ Cf. paragraaf 11 in fine van de conclusies.

correcte toepassing van de socialezekerheidsnormen – impliceert de oprichting en/of de ontwikkeling van doeltreffende arbeidsinspectiesystemen die over voldoende en adequate menselijke en materiële middelen beschikken. Dit punt komt terug in verschillende paragrafen van de conclusies.

5. **Ervan uitgaan dat menswaardig werk de beste inkomenszekerheid biedt.** Het accent wordt gelegd op het feit dat de "rehabilitatie" van werknemers die inkomensverlies lijden (en andere kwetsbare groepen in het algemeen) dient te gebeuren aan de hand van gepersonaliseerde maatregelen en aan de hand van opleidingen die bekostigd worden door de werkgevers¹¹.
6. **Het essentieel belang van de driedigheids- en de sociale dialoog in elk sociaalbeschermingsbeleid** komt naar voor in de vijf conclusielijnen (er wordt in verschillende paragrafen expliciet naar verwezen).
7. **Sociale zekerheid, een economische noodzaak.** De sociale zekerheid "*is van essentieel belang om iedereen een rechtvaardig deel van de vruchten van de vooruitgang te kunnen geven.*"¹² Haar rol van automatische economische en sociale stabilisator in tijden van crisis wordt door iedereen erkend, ook door internationale instellingen zoals de Wereldbank en het Internationaal Monetair Fonds. De sociale zekerheid is in feite een investering in mensen en leidt tot economische groei: de "positieve spiraal" waarover het verslag van het IAB het heeft en die leidt tot een logische opeenvolging van beleidsmaatregelen inzake sociale bescherming en tewerkstelling. Het is evident dat zonder investeringen in een minimum aan sociale bescherming, een land het productiepotentieel van zijn actieve bevolking niet ten volle kan benutten en bijgevolg zijn groeipotentieel niet volledig kan realiseren. Die investeringen leggen een basis voor een doeltreffend tewerkstellingsbeleid dat kan leiden tot een versnelde formalisering van het werk en zo tot hogere niveaus van duurzame en billijke groei – een noodzakelijke voorwaarde voor de financiering van hogere maatschappelijke welvaartsniveaus.
8. De lidstaten worden aangezet om "*kwaliteitsvolle overheidsdiensten op te richten ter ondersteuning van doeltreffende socialezekerheidssystemen*"¹³ en om "*maatregelen goed te keuren die alle werknemers, ook zij die atypisch werk doen, in staat moeten stellen om sociaal verzekerd te zijn*"¹⁴.
9. **De verzoening van de beroeps- en de gezinsverantwoordelijkheden** gemakkelijker maken voor vrouwen en mannen en **effectief toegang bieden tot volledige sociale diensten**, om tegemoet te komen aan de zorgbehoeften, ook voor kinderen, ouderen, mensen met HIV of aids¹⁵ en personen met een handicap^{16/17}.
10. **Wat het einde van de loopbaan betreft:** om de tewerkstelling van oudere werknemers te bevorderen, kunnen de volgende maatregelen worden genomen:

---

¹¹ Paragraaf 20, streepje 12 van de conclusies.

¹² Paragraaf 5, punt c) van de conclusies.

¹³ Paragraaf 20, 3^e streepje van de conclusies.

¹⁴ Paragraaf (o.a.) 6 van de conclusies.

¹⁵ Het is heel goed geweten dat kwaliteitsvolle sociale diensten een belangrijke rol kunnen spelen, ook bijvoorbeeld voor personen met aids, die soms geconfronteerd worden met geheel of gedeeltelijk inkomensverlies (aanbeveling nr. 200 van de IAO betreffende HIV en aids gaat duidelijk in die richting).

¹⁶ Paragraaf 20, streepje 8, eerste zinsdeel.

¹⁷ De FOD Sociale Zekerheid heeft onder andere het 3^e forum over de sociale diensten van algemeen belang daaraan gewijd.

investeren in technologie, maatregelen op het vlak van gezondheid en bescherming op het werk, de eliminatie van discriminatie op basis van leeftijd en de invoering van innoverende arbeidsmodaliteiten bij herstructureringen.¹⁸

11. **De pensioenleeftijd zou moeten worden vastgesteld** op basis van een dialoog met de drie sociale partners, waarbij rekening zou moeten worden gehouden met de arbeidsomstandigheden en het aantal loopbaan jaren. Het pensioen wordt trouwens erkend als een wettelijke fase in de levenscyclus.¹⁹

d) De 101^e zitting van de Internationale Arbeidsconferentie: normatieve vraag en goedkeuring van de aanbeveling betreffende de nationale socialebeschermingsokkels²⁰

a) Voorgesteld actieplan

De resolutie en de conclusies betreffende de terugkerende discussie over de sociale bescherming (sociale zekerheid), die in 2011 werden goedgekeurd tijdens de 100^e zitting van de Internationale Arbeidsconferentie (IAC), nodigde de Raad van bestuur uit om een normatieve vraag met het oog op de uitwerking van "een autonome aanbeveling over de socialebeschermingsokkel"²¹ op de agenda van de 101^e zitting van de IAC te plaatsen en te rapporteren aan de Conferentie tijdens een latere zitting²². In dezelfde resolutie en conclusies wordt de directeur-generaal ook gevraagd om "een actieplan uit te werken met betrekking tot het gevolg dat gegeven dient te worden aan de andere aanbevelingen die werden geformuleerd in deze conclusies en aan het resultaat van de discussies van de Commissie voor de toepassing van de normen" en wordt aan de Raad van bestuur gevraagd "om dit plan te onderzoeken tijdens zijn 312^e zitting (november 2011)".

De in de conclusies opgesomde activiteiten kunnen worden ondergebracht in vijf grote categorieën: uitwerking van de beleidsmaatregelen, normatieve en aanverwante activiteiten, kennisontwikkeling en –deling, technische adviesdiensten, versterking van de capaciteiten en aangaan en versterken van partnerschappen. In de conclusies wordt het Bureau ook uitgenodigd om "onmiddellijk en op coherente wijze de genderspecifieke

---

¹⁸ Paragraaf 21, 1^e en 2^e streepje van de conclusies.

¹⁹ Paragraaf 21, 3^e streepje van de conclusies.

²⁰ Tweede vraag op de agenda, gevolgd door de discussie over de sociale zekerheid, tijdens de 100^e zitting van de Internationale Arbeidsconferentie van het IAB, 312^e zitting van de RvB, GB.312/POL/2, november 2011. Dit document geeft toelichting bij het actieplan uitgewerkt door het Bureau op basis van de exhaustieve lijst van de activiteiten opgesomd in de conclusies betreffende de terugkerende discussie over de sociale bescherming (sociale zekerheid), goedgekeurd tijdens de 100^e zitting van de Internationale Arbeidsconferentie, 2011.

²¹ IAB: "Resolutie betreffende de terugkerende discussie over de sociale bescherming (sociale zekerheid)", *Verslag van de Commissie voor de terugkerende discussie over de sociale bescherming, voorlopig verslag nr. 24*, Internationale Arbeidsconferentie, 100e zitting (Genève, 2011), paragraaf 2.

²² IAB: "Conclusies betreffende de terugkerende discussie over de sociale bescherming (sociale zekerheid)", *op. cit.*, paragraaf 38.

vraagstukken te integreren in alle voormelde activiteiten, om de gelijkheid tussen mannen vrouwen te bevorderen"²³, en dat op permanente en systematische wijze. De activiteiten moeten kaderen in zowel de wereldwijde campagne betreffende de sociale zekerheid en dekking voor allen als in het kader van de agenda voor menswaardig werk, rekening houdend met het feit dat de beoogde doelstellingen "onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn, onderling afhankelijk zijn van elkaar en elkaar versterken"²⁴.

b) Uitwerking van beleidsmaatregelen en normatieve activiteiten

Het schrijven en bespreken van een eventuele aanbeveling betreffende de socialebeschermingssokkels en betreffende de opvolgingsmaatregelen die moeten worden genomen indien deze aanbeveling zou worden goedgekeurd, zal de komende acht jaar een van de belangrijkste normatieve activiteiten vormen. Het is de bedoeling om duidelijk een dubbele boodschap te geven vanuit de internationale gemeenschap, namelijk dat alle mensen minstens elementaire garanties zouden moeten krijgen op het vlak van sociale zekerheid en dat de lidstaten zo snel mogelijk zouden moeten zorgen voor een bescherming voor iedereen die nog behoeftig is, rekening houdende met hun prioriteiten en eigen situatie²⁵.

Bovendien zal het IAB verder toezien op de nationale beslissingsprocessen met het oog op de ratificering van de conventie (nr. 102) betreffende de sociale zekerheid (minimumnorm) van 1952 en van andere conventies inzake sociale zekerheid die de Raad van bestuur als "up-to-date" beschouwt. Met het oog daarop zal het IAB een grootscheepse opleidings- en sensibiliseringscampagne organiseren voor de nationale ambtenaren en de experts van werkgevers- en werknemersorganisaties. Niet-seksistisch taalgebruik zou een van de obstakels voor een ruimere ratificering van de relevante conventies uit de weg moeten ruimen. De zoektocht naar een pragmatische oplossing voor dit probleem zal van start gaan in 2013, met de publicatie van een analysedocument waarin het Bureau verschillende mogelijkheden zal voorstellen.

Om de lidstaten te helpen bij het evalueren en verbeteren van de bepalingen die de sociale bescherming regelen²⁶, zal het IAB in 2014 een gids opmaken met goede praktijken inzake sociale zekerheid, die advies en concrete criteria zal bevatten. Die criteria, gebaseerd op nationale ervaringen en IAO-normen inzake sociale zekerheid, zullen gelden voor de beide dimensies – de horizontale en de verticale – van de nationale strategieën voor de uitbreiding van de sociale zekerheid en voor alle in de conclusies opgenomen fundamentele principes om de uitvoering van deze strategieën te waarborgen. De lidstaten zullen zo inspiratie kunnen putten uit de ervaringen van andere landen voor de evaluatie van hun sociale

---

²³ Conclusies, paragraaf 35 q).

²⁴ Tweede vraag op de agenda, gevolgd door de discussie over de sociale zekerheid, tijdens de 100^e zitting van de Internationale Arbeidsconferentie van het IAB, 312e zitting van de RvB, GB.312/POL/2, o.c., paragraaf 3.

²⁵ Tweede vraag op de agenda, gevolgd door de discussie over de sociale zekerheid, tijdens de 100^e zitting van de Internationale Arbeidsconferentie van het IAB, 312e zitting van de RvB, GB.312/POL/2, o.c., paragraaf 6.

²⁶ Conclusies, paragraaf 35 l).

zekerheid vanuit diverse invalshoeken – wetgeving, praktijken, efficiëntie – en kunnen controleren of de bepalingen in kwestie rekening houden met de behoeften van de beide geslachten en niet seksistisch zijn. De voorgestelde criteria kunnen betrekking hebben op de aard en het bedrag van de prestaties; de impact die de prestaties hebben op de arbeidsmarkt en de economische ontwikkeling, de armoede, de ongelijkheden en de persoonlijke ontwikkeling; de rol die de socialezekerheidssystemen zouden kunnen spelen in de structurering van de informele arbeidsmarkt; de werking, het beheer en het bestuur van de socialezekerheidsstelsels; de vraag naar prestaties, de uitgaven die eruit voortvloeien en hun lange-termijnpact op financieel, economisch en budgettair vlak. De gids zal ook tips bevatten voor de uitwerking van bilaterale en multilaterale socialezekerheidsakkoorden.

Bij verslag IV van het IAB met de titel "socialebeschermingssokkels voor sociale rechtvaardigheid en een billijke mondialisering", opgemaakt met het oog op de 101^e zitting van de Internationale Arbeidsconferentie, hoort een vragenlijst ter voorbereiding van een aanbeveling over de socialebeschermingssokkel²⁷. Op basis van de antwoorden van de regeringen van de lidstaten, zal het IAB een definitief verslag opmaken waarin de standpunten worden samengevat en waarin een ontwerpaanbeveling zal worden voorgesteld²⁸.

Het is de bedoeling om uit de antwoorden op de vragenlijst de richtsnoeren te distilleren voor de aanbeveling die zal worden goedgekeurd tijdens de volgende zitting van de Internationale Arbeidsconferentie.

c) Werkzaamheden van de 101^e zitting van de Internationale Arbeidsconferentie

Het kader van de discussies: In zijn toespraak bij de opening van de IAC op 30 mei 2012, noemde de directeur-generaal deze aanbeveling "een engagement voor een menswaardige maatschappij", een "platform dat honderden miljoenen vrouwen, mannen en kinderen zal toelaten vooruitgang te boeken op een solide basis". Hij herhaalde ook dat een dergelijke sokkel een positieve invloed heeft op de economie. De Europese Unie herinnerde hij eraan dat "De eenzinnige bezuinigingsmaatregelen die worden genomen om de overheidsfinanciën te saneren, leiden tot economische stagnering, het verdwijnen van banen en een lager beschermingsniveau. Deze maatregelen hebben aanzienlijke gevolgen op menselijk vlak en hollen de sociale waarden uit die Europa als eerste invoerde." Hij benadrukte verder het volgende: *"Enkel bezuinigen om tot een gezonde begroting te komen leidt tot economische stagnering, het verdwijnen van banen, een lager beschermingsniveau en aanzienlijke gevolgen op menselijk vlak. Dit ondermijnt de sociale waarden waarvan Europa de vaandeldrager was. Er wordt geprobeerd de overheidsschuld te beperken – zonder veel succes trouwens – maar de sociale gevolgen stapelen zich op en ook daarvoor zal een prijs moeten worden betaald. De zwaarst getroffen Europese landen, die rechtstreeks of*

---

²⁷ Het verslag kan worden geraadpleegd op de website van de IAO http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---relconf/documents/meetingdocument/wcms_160403.pdf

²⁸ Met toepassing van artikel 38 van het reglement van de Internationale Arbeidsconferentie.

onrechtstreeks onder druk staan, wenden zich steeds vaker af van de belangrijkste waarden van de IAO, terwijl de regio net een voorloper was."²⁹

1) Goedkeuring van de aanbeveling betreffende de nationale socialebeschermingssokkels

i. Goedkeuring van de aanbeveling op 14 juni 2012

De werkzaamheden van de Commissie voor sociale bescherming gingen van start op 30 mei 2012 en werden afgerond op donderdagavond 7 juni.

De eindtekst van de aanbeveling werd door de Internationale Arbeidsconferentie goedgekeurd op donderdag 14 juni 2012.³⁰

ii. Slottoespraak tijdens de 101^e zitting van de IAC, op 15 juni 2012 gehouden door de heer Somavia

In zijn toespraak van 15 juni 2012 vatte Directeur-generaal *J. Somavia* de aanbeveling betreffende de socialebeschermingssokkels die werd aangenomen tijdens de 101^e zitting van de conferentie samen als volgt:

1. De Aanbeveling vraagt aan de lidstaten van de IAO om hun socialebeschermingssokkels zo snel mogelijk in te voeren in het kader van hun nationaal ontwikkelingsproces.
2. De nieuwe Aanbeveling wijst erop dat de sociale zekerheid de groei van de formele tewerkstelling moet ondersteunen en zwartwerk moet inperken.
3. De nieuwe norm maant de internationale gemeenschap sterk aan om de socialebeschermingssystemen uit te breiden, ondanks de huidige economische crisis. Dat betekent dat zo veel mogelijk mensen toegang moeten kunnen krijgen tot meer door nationale wetten gewaarborgde sociale zekerheid zodra de omstandigheden in de verschillende staten dat toelaten.
4. Ieder land wordt dan ook aangespoord om socialebeschermingssokkels in te voeren "als fundamenteel element van hun nationale socialezekerheidssystemen" en als onderdeel van hun sociale, economische en milieu-ontwikkelingsplannen. De landen die zich niet kunnen veroorloven om basisprestaties aan te bieden op het vlak van sociale bescherming, kunnen beroep doen op internationale samenwerking en steun ter aanvulling van hun eigen inspanningen.

---

²⁹ <http://www.ilo.org/public/french/bureau/dgo/speeches/somavia/2012/ilc30may12.pdf>

³⁰ De eindtekst van de aanbeveling betreffende de nationale socialebeschermingssokkels kan worden gedownload via de volgende url: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---relconf/documents/meetingdocument/wcms_183327.pdf

De nieuwe aanbeveling van de IAO is de eerste aanbeveling enkel met betrekking tot sociale zekerheid die in 68 jaar wordt gestemd. Deze stemming vindt plaats 24 jaar na de laatste discussie, in 1988, over sociale bescherming door de afgevaardigden van de regeringen, de werknemers en de werkgevers. In november erkenden de leiders van de G20, die in Cannes vergaderden, "het belang van investeringen in nationale socialebeschermingssokkels".

2) Conclusies en toekomstige internationale conferentie

Met meer dan vijf miljard mensen die niet kunnen rekenen op een toereikende sociale zekerheid, spoort de nieuwe internationale norm die door de Internationale Arbeidsorganisatie werd goedgekeurd ertoe aan om voor iedereen te voorzien in de nodige gezondheidszorg en uitkeringen en in een basisinkomenszekerheid, die samen de nationale socialebeschermingssokkels vormen. Deze sociale basisbescherming, met de nodige gezondheidszorg en een basisinkomenszekerheid gedurende het hele leven, laat te om armoede, ongelijkheid, ziekten en het aantal vroegtijdige overlijdens in te dijken. Juan Somavia, Directeur-generaal van de IAO, verklaarde het volgende: "De sociale bescherming heeft bewezen dat ze een sterk anticrisismiddel is. Ze beschermt en responsabiliseert de mensen en draagt bij tot de economische relance en de versnelling van het herstel. Ze is ook een van de fundamenteën voor een duurzame en inclusieve economische groei." Deze aanbeveling is een stap voorwaarts voor het sociaal beleid in de wereld. De nationale socialebeschermingssokkels kunnen een belangrijke rol spelen in het behalen van de Millenniumdoelstellingen inzake ontwikkeling.

Deze aanbeveling heeft echter niet enkel tot doel te voorzien in begeleiding voor de landen met lage en gemiddelde nationale inkomens die een duurzaam en efficiënt socialebeschermingssysteem wensen uit te bouwen of de minst ontwikkelde landen, ze neemt ook de lidstaten van de Europese Unie die conventie nr. 102 (minimumnorm inzake sociale zekerheid) nog steeds niet hebben geratificeerd in het vizier en andere EU-lidstaten die in hun sociale uitgaven (zullen) moeten snoeien om de nieuwe Europese normen voor een goed economisch beheer te halen³¹.

Zoals de huidige directeur-generaal van de IAO opmerkt: "De normen leggen spelregels vast voor de wereldeconomie en ze zijn van essentieel belang om uit deze crisis te raken."³²

Op de agenda van de Internationale Arbeidsconferentie van 2013 staat een algemene discussie rond duurzame ontwikkeling, waardig werk en groene banen. Duurzame ontwikkeling is geen nieuw onderwerp. Het kwam onder andere reeds aan bod tijdens de internationale conferenties van 1992 en 2007, en bij de gouvernementele organisaties en de Raad van bestuur ten tijde van de conferenties van Rio (wereldtop in 1993 en Rio + 20 in 2012) en Johannesburg (Rio +10) in 2002.

---

³¹ Raoul Marc Jennar, "deux traités pour un coup d'Etat européen", Le Monde diplomatique, juni 2012, p. 12-13.

³² Guy Ryder, "Les droits au travail sont indispensables à la reprise économique déclare le nouveau dirigeant de l'OIT", interview van 1 oktober 2012.

Deze discussies hebben geleid tot een politieke agenda inzake duurzame ontwikkeling die aansluit op het mandaat van de IAO en ze worden weerspiegeld in de bijdrage van de IAO aan Rio +20 en in het programma inzake groene banen van het Bureau.

Het concept duurzame ontwikkeling is echter sterk geëvolueerd sinds het in 1992 op de agenda kwam. Oorspronkelijk lag de klemtoon op milieu, maar geleidelijk aan is men het evenwicht tussen de drie pijlers – economie, maatschappij en milieu – als fundamenteel gaan beschouwen voor de sleuteldoelstellingen ontwikkeling en maatschappelijke integratie. Die onderlinge afhankelijkheid tussen de drie pijlers is van essentieel belang. Dat alles versterkt de oproep tot coherentie in het beleid van de IAO. De discussie van de IAO in 2007 wees uit dat het op de werkvloer is dat de drie dimensies van duurzame ontwikkeling onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.³³

Onder andere de verslagen over "groene banen" (2008) en "ijveren voor duurzame ontwikkeling" (2012) tonen aan in welke mate de arbeidswereld en duurzame ontwikkeling in landen over de hele wereld hand in hand gaan. Ze tonen aan dat de lastgevers van de IAO steeds vaker de handen in elkaar slaan om waardig werk en de duurzame ontwikkeling van bedrijven en sectoren op de nationale en internationale politieke agenda te zetten.

De resultaten van de Conferentie Rio +20 hebben veel elan gegeven aan deze inspanningen. Daarbij werd de klemtoon gelegd op waardig werk en werd veel verder gegaan dan in de vorige akkoorden. Een specifiek hoofdstuk en talrijke verwijzingen in het einddocument onderstrepen de centrale rol van waardig werk op het vlak van duurzame ontwikkeling en sociale inclusie. Door die vasthoudendheid kan de IAO er zeker van zijn dat rekening zal worden gehouden met het thema waardig werk in de formulering van de doelstellingen inzake duurzame ontwikkeling waartoe het initiatief werd genomen in Rio en in het kader van de agenda voor internationale ontwikkeling na 2015.

De IAO wil gebruik maken van het structureel veranderingsproces naar duurzame productie- en consumptiewijzen. Dat zal helpen om te komen tot de grootschalige creatie van kwaliteitsvolle tewerkstellingsmogelijkheden, de uitbreiding van de sociale bescherming, vorderingen op het vlak van sociale inclusie en het doen gelden van het arbeidsrecht, in het bijzonder het recht op gelijke kansen – voor de huidige en toekomstige generaties.

Kortom, het is de bedoeling deze structurele verandering om te buigen in een wereldwijde transitie naar waardig werk voor iedereen.

---

³³ Verslag van de DG van 2007.

De controlemechanismen

Een vaak gehoord verwijt ten aanzien van de normen die de IAO aanneemt is dat ze slechts een beperkte impact zouden hebben omdat er geen sancties aan gekoppeld zijn. Het zou hoofdzakelijk om *soft law* gaan. Deze bewering is volledig fout, want ze gaan voorbij aan de verschillende controlemechanismen die de IAO gebruikt om ervoor te zorgen dat haar normen worden nageleefd³⁴.

De internationale arbeidsnormen worden ondersteund door een uniek controlesysteem op internationaal niveau dat ervoor moet zorgen dat de staten de conventies toepassen die ze ratificeren. De IAO onderzoekt regelmatig de toepassing van de conventies en duidt aan in welke domeinen de toepassing beter kan. Als de landen moeilijkheden ondervinden bij de toepassing van de normen, tracht de IAO ze te helpen via sociale dialoog en door middel van technische bijstand.

Er bestaan twee soorten controlemechanismen:

1. **Het zogenaamde reguliere controlesysteem:** Twee organen van de IAO onderzoeken de verslagen van de lidstaten en van de werkgevers- en werknemersorganisaties over de toepassing van de normen in rechte en in praktijk.
  - a. De Expertencommissie voor de toepassing van de conventies en aanbevelingen
  - b. De Driedelige commissie voor de toepassing van de conventies en de aanbevelingen van de Internationale Arbeidsconferentie
2. **De drie bijzondere mechanismen.** In tegenstelling tot het reguliere controlesysteem, worden de drie bijzondere procedures die hier worden vermeld, opgestart op basis van een ingediend bezwaar of een ingediende klacht.
  - a. Bezwaarprocedure betreffende de toepassing van de geratificeerde conventies
  - b. Klachtenprocedure betreffende de toepassing van de geratificeerde conventies
  - c. Bijzondere klachtenprocedure betreffende de syndicale vrijheid (Comité voor de syndicale vrijheid)

---

³⁴ Gravel E.; Charbonneau-Jobin, C.: La Commission d'experts pour l'application des conventions et recommandations: Dynamique et impact (Genève, IAB, 2003)

Perspectieven voor de 102e zitting van de internationale conferentie – 2013

Op de agenda van de 102e zitting van de IAC van de IAO zullen drie onderwerpen staan, waaronder een over tewerkstelling en sociale bescherming in de nieuwe demografische context (algemene discussie). Het gaat om een belangrijke vraag die zich overal ter wereld stelt: welke gevolgen zal de demografische transitie (de vergrijzing van de bevolking) hebben op de maatschappij en op de arbeidsmarkt in het bijzonder? Volgens de geanalyseerde cijfers en gegevens doet deze demografische evolutie zich voor of zal ze zich voordoen in alle landen en gebieden, zowel de geïndustrialiseerde landen en gebieden als de ontwikkelingslanden en –gebieden, maar volgens een verschillend ritme en in een min of meer nabije toekomst. Sinds haar oprichting houdt de IAO zich bezig met de demografische verandering. De eerste instrumenten, die ze aannam in de jaren 1930 en die werden herzien in 1967 beoogden de invaliditeits-, ouderdoms- en overlevingsverzekering te waarborgen³⁵. In 1962 reeds werd in het verslag van de directeur-generaal aan de Conferentie³⁶ de waardevolle bijdrage van oudere werknemers aan de economie en de maatschappij vermeld.

De titel van het thema dat zal worden aangesneden tijdens de 102^e zitting van de IAC (2013) is misleidend, aangezien de discussie vooral zal gaan over de oudere werknemers en minder over de algemene demografische situatie. Samen met de andere problemen met betrekking tot de demografische situatie (behoefte aan geschoolde werkkrachten en vaak ook aan werknemers in het algemeen, problemen met betrekking tot de mobiliteit en de opleiding van werkkrachten en sociale hulp), is dit tekenend voor de grote uitdagingen waarvoor de ondernemingen en de wereldwijde economische ontwikkeling staan. De werkgeversgroep zal er bij deze discussie van uitgaan dat de IAO maatregelen zal nemen die een invloed hebben op de domeinen waarin ze sterk staat en een krachtig mandaat heeft; in het bijzonder door opleiding en competentieontwikkeling aan te moedigen en door erop toe te zien dat de mobiliteit van werkkrachten wordt bevorderd en versterkt. De werkgevers zullen proberen te vermijden dat de discussie in de richting gaat van nog meer regels die de economische ontwikkeling vertragen en ondernemerschap afremmen.

De DG Beleidsondersteuning zal actief deelnemen aan deze discussies (die mogelijk zullen leiden tot de goedkeuring van een instrument tijdens de IAC van 2014), gelet op de belangrijke demografische problemen en uitdagingen waarmee België wordt geconfronteerd (en ook in de komende jaren en decennia zal worden geconfronteerd) zoals de duurzame financiering van de pensioenen, enz.

---

³⁵ Zie de conventie (nr. 128) betreffende de invaliditeits-, ouderdoms- en overlevingsprestaties, 1967.

³⁶ IAB: Sociale aspecten van ouderdom – Tewerkstelling en pensioen, verslag van de directeur-generaal, Internationale Arbeidsconferentie, 46e zitting, Genève, 1962.

(Selectieve) bibliografie

A. Over de geschiedenis en de kenmerkende driedigheids van de IAO

1. Rodgers, G., Lee, E., Swepston, L. et Jasmien Van Daele, J. "L'Organisation internationale du Travail et la quête de justice sociale, 1919-2009 », publication de l'OIT.
2. Alcock, A. 1970. History of the International Labour Organisation (London, Macmillan).
3. Bartolomei de la Cruz, H.G. and Euzeby, A. 1997. Organisation internationale du Travail (OIT), Que sais-je?, No. 836 (Paris, Presses Universitaires de France).
4. Béguin, B. 1959. ILO and the tripartite system (New York, Carnegie Endowment for International Peace).
5. Servais, J-M, "les normes internationales du travail", L.G.D.J., Paris, 2004.
6. Blanchard, F. 2004. L'Organisation internationale du Travail : de la guerre froide à un nouvel ordre mondial (Paris, Seuil).
7. Bonvin, J.-M. 1998. L'Organisation internationale du Travail (Paris, Presses Universitaires de France).
8. Brett, B. 1994. International labour in the 21st century: the ILO, monument to the past or beacon for the future? (London, European Policy Institute).
9. Carter, T.F. 1954. International Labor Organization: a study in expansion of functions (Washington, University of Washington).
10. Dufty, N.F. 1970. Changing goals of the ILO (Perth, Industrial Relations Society of Western Australia).
11. Ghebali, V.Y. 1988. International Labour Organisation: a case study on the evolution of UN specialised agencies, International Organization and the Evolution of World Society, v. 3 (Dordrecht, Martinus Nijhoff).
12. --. 1987. Organisation internationale du Travail (OIT), Organisation Internationale et l'Évolution de la Société Mondiale, v. 3 (Genève, Georg).
13. Gillespie, J.S. 1956. Role of the Director in the development of the International Labour Organisation (New York, Priv. Print).
14. Jenks, C.W. 1934. "The origins of the International Labor Organization", in International Labour Review, Vol. 30, No. 5, pp. 575-581.
15. -- "A propos d'un ouvrage récent sur les origines de l'Organisation internationale du Travail", in Revue Internationale du Travail, Vol. 30, No. 5, pp. 609-616.
16. --. 1934. "A propósito de una reciente obra sobre los orígenes de la Organización Internacional del Trabajo", in Revista Internacional del Trabajo, Vol. 10, No. 5, pp. 456-463.
17. --. 1969. Universality and ideology in the ILO (Geneva, International Labour Office).
18. Jenks, W. 1976. Social policy in a changing world: the ILO response; selected speeches by Wilfred Jenks (Geneva, International Labour Office).
19. Johnston, G.A. 1970. The International Labour Organisation - its work for social and economic progress (London, Europa Publications).
20. Landelius, T. 1965. Workers, employers and governments - a comparative study of delegations and groups at the International Labour Conference, 1919-1964 (Stockholm, P.A. Norstedt).

21. Morse, D.A. 1969. The origin and evolution of the ILO and its role in the world community (Ithaca, Cornell University).
22. Morse, D.A. 1969. L'origine et l'évolution de l'Organisation internationale du Travail et son rôle dans la communauté mondiale (Paris, Librairie Sociale et Economique).
23. Osieke, E. 1985. Constitutional law and practice in the International Labour Organisation (Dordrecht, Martinus Nijhoff).
24. Raman, S. 1978. ILO: role of pace-setter (New Delhi, Khosla Publishing House).
25. Sokolowski, R. 1986. Bibliographie sur les relations de l'Organisation internationale du Travail avec les pays membres, 1919-1986 (Genève, Bureau International du Travail).
26. Tikriti, A. K. 1982. Tripartism and the International Labour Organisation; a study of the legal concept: its origins, function and evolution in the law of nations, Studies in International Law, v.7 (Stockholm: Almqvist and Wiksell International).
27. Valticos, N. 1996. "The ILO: a retrospective and future view", in International Labour Review, Vol. 135, No. 3-4, pp. 473-480.
28. --. 1996. "L'OIT : vue rétrospective et perspectives d'avenir", in Revue Internationale du Travail, Vol. 135, No. 3-4, pp. 519-526.
29. --. 1996. "Mirada retrospectiva y expectativas de la OIT", in Revista Internacional del Trabajo, Vol. 115, No. 3-4, pp. 515-522.
30. Waldock, H. and Jennings, R.Y. 1973. "Clarence Wilfred Jenks", in British Year Book of International Law, Vol. 46, p. XI-XVI (London, Oxford University Press).

B. Grondwet en organisatie van de IAO

1. Follows, J.W. 1951. Antecedents of the International Labour Organization (London, Oxford University Press).
2. International Labour Office (ILO). 1920. The labour provisions of the peace treaties (Geneva).
3. --. 1920. Clauses des traités de paix relatives au travail (Genève).
4. --. 1978. Albert Thomas 1878-1978 (Geneva).
5. History of the ILO ILO Library: www.ilo.org/inform 5
6. Phelan, E.J. 1936. Albert Thomas et la création du BIT, 6e édition (Paris, Editions Bernard Grasset).
7. --. 1949. Yes and Albert Thomas, 2nd edition (New York, Columbia University Press).
8. --. 1967? The birth of the ILO: the personal memories of Edward Phelan, formerly Director-General of the ILO (S.l., s.n.).
9. Shotwell, J.T. 1934. Origins of the International Labour Organization (New York, Columbia University Press).
10. Thomas, A. 1921. "International Labour Organization: its origins, development and future", in International Labour Review, Vol. 1, No. 1, pp. 5-22.
11. --. 1921. "Organisation internationale du Travail: origine, développement, avenir", in Revue Internationale du Travail, Vol. 1, No. 1, pp. 5-22.
12. Traité de paix entre les puissances alliés et associées et l'Allemagne et protocole = treaty of peace between the allied and associated powers and Germany and protocol, signed at Versailles, June 28, 1919.
13. Dix ans d'Organisation internationale du Travail, Préface par Albert Thomas, BIT, Genève 1931, p. 21-64 -

14. L'Organisation internationale du Travail, ce qu'elle est, ce qu'elle a fait, BIT, Genève 1936 -
15. Phelan, E., L'OIT au service de la paix, Revue internationale du Travail, vol. 59 n°6, juin 1949, Genève 1949, p. 663-692
16. Thomas, A., Politique sociale internationale, BIT, Genève 1947
17. The continuing legacy of Albert Thomas, Social policy in a changing world : the ILO response, selected speeches by Wilfried Jenks, Director General of the ILO 1970-1973, p. 69-78
18. Les marins et le Bureau international du Travail, Paris, 1930
19. L'OIT et le travail maritime, BIT, Montréal, 1946 –
20. International Labour Office (ILO). 1941. The I.L.O. and reconstruction (Montreal).
21. --. 1941. L'Organisation Internationale du Travail et la reconstruction économique et sociale (Montréal). 1941)112
22. Jenks, C.W. 1969. ILO in wartime (Ottawa, Department of Labour).
23. Phelan, E.J. 1955. "The ILO sets up its wartime centre in Canada", in Studies, Irish Quarterly Review, Vol. 44, No. 174, pp. 152-170.
24. --. 1956. "The ILO turns the corner", in Studies, Irish Quarterly Review, Vol. 45, No. 178, pp. 160-186.
25. 160-186.
26. --. 1957. "After Pearl Harbour -ILO Problems", in Studies, Irish Quarterly Review, Vol. 45, No. 182, pp.193-206.
27. Winant, J.G. and International Labour Organisation (ILO). 1941. Report to the governments, employers and workers of member states of the International Labour Organisation (Montreal).
28. Hansenne, M. 1994. "Declaration of Philadelphia", in Labor Law Journal, Vol. 45, No. 8, pp. 454 460.
29. International Labour Review. 1949. "Thirtieth anniversary of the foundation of the ILO: 1919-1949", in International Labour Review , Vol. 60, No. 6, pp. 559-571.
30. --. 1949. "Le trentième anniversaire de la fondation de l'Organisation internationale du Travail: 1919 -1949", in Revue Internationale du Travail, Vol. 60, No. 6, pp. 613-626.

C. De IAO en de Verenigde Naties

1. Hediger, E.S. 1946. "The International Labor Organisation and the United Nations", in Foreign Policy Reports, Vol. 22, No. 6, pp. 71-79.
2. Jenks, C. W. 1969. The world beyond the charter in historical perspective - a tentative synthesis of four stages of world organization (London, George Allen and Unwin).
3. Phelan, E.J. 1946. The ILO and the United Nations (Montreal : International Labour Office).
4. --. 1946. L'Organisation internationale du Travail et les Nations Unies (Genève : Bureau International du Travail).

D. IAO en technische samenwerking

1. Coopération technique : perspectives et dimensions nouvelles, Rapport du Directeur général (partie 1)
2. Coopération technique : perspectives et dimensions nouvelles, Rapport du Directeur général (partie 1) à la Conférence internationale du Travail, 63ème session, 1977
3. Le programme andin, OIT, Genève 1961
4. Le programme mondial de l'emploi, ce qu'il est, ce qu'il fait, BIT, Genève 1984
5. Hull W. J., Les troubles de la croissance de la coopération technique internationale, Revue internationale du Travail, vol. 84 n°1-2, juillet-août 1961, Genève 1961, p. 241-268
6. Rens, J., L'OIT et la coopération technique internationale, Revue internationale du Travail, vol. 83 n°5, janvier-juin 1961, Genève 1961, p. 441-446
7. Rens, J., Evolution et perspectives du programme andin, Revue internationale du Travail, vol.88, juillet-décembre 1963, Genève 1963, p. 609-627
8. Pour un programme mondial de l'emploi, BIT, Genève 1970
9. Résolution concernant le rôle de l'OIT en matière de coopération technique, Résolutions adoptées par la Conférence internationale du Travail à sa 95ème session, Genève juin 2006, p. 2-9
10. Rôle de l'OIT en matière de coopération technique, 289ème session du Conseil d'administration du BIT, Genève mars 2004, p. 23-25
11. Stratégie de l'OIT en matière de coopération technique dans un monde en mutation, 261ème session du Conseil d'administration du BIT, Genève novembre 1994

Overzicht

Inhoudsopgave

Enkele historische mijlpalen.....	3
De structuur en de organisatie van de IAO	7
De verschillende instrumenten die de IAO goedkeurt.....	10
Aanbeveling nr. 202 betreffende nationale socialebeschermingssoekels – 100 ^e en 101 ^e zitting van de internationale arbeidsconferentie.....	11
De controlemechanismen	23
Perspectieven voor de 102 ^e zitting van de internationale conferentie – 2013.....	24
(Selectieve) bibliografie	26

De Directie-generaal Beleidsondersteuning heeft actief deelgenomen aan de werkzaamheden van de Internationale Arbeidsconferentie tijdens de zittingen van 2011 en 2012, gewijd aan de goedkeuring van aanbeveling nr. 202 betreffende nationale socialebeschermingssokkels.

Het doel van deze brochure is alle geïnteresseerde lezers informatie te verstrekken over de IAO (organisatie, structuren, opdrachten en normen) en over de goedkeuring van de voornoemde aanbeveling nr. 202 en de inhoud en de toekomstperspectieven ervan.

Enkele historische mijlpalen

De Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) werd in 1919 opgericht in het kader van het Verdrag van Versailles, dat het einde bezegelde van de Eerste Wereldoorlog. De oprichting ervan vloeide rechtstreeks voort uit de gedachte dat duurzame wereldvrede enkel gebaseerd kon zijn op sociale rechtvaardigheid.

De Grondwet van de IAO werd tussen januari en april 1919 geschreven door de Commissie voor de internationale arbeidswetgeving, die werd opgericht door de Vredesconferentie, die eerst in Parijs en daarna in Versailles vergaderde. De commissie was samengesteld uit vertegenwoordigers van negen landen (België, Cuba, Frankrijk, Italië, Japan, Polen, het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten en Tsjecho-Slowakije) en werd voorgezeten door Samuel Gompers, voorzitter van de American Federation of Labour (AFL). De commissie creëerde een unieke driedelige organisatie, waarvan de uitvoerende organen waren samengesteld uit vertegenwoordigers van de regering, de werkgevers en de werknemers.

De Grondwet van de IAO zou de principes en waarden overnemen van de Internationale vereniging voor de wettelijke bescherming van werknemers die in 1901 in Bazel werd opgericht. Het idee om een internationale organisatie op te richten die zich bezighoudt met problemen op het vlak van arbeid, gaat in feite terug tot de tweede helft van de 19^e eeuw. Het idee werd toen verdedigd door twee industriëlen, de Welshman Robert Owen (1771-1853) en de Fransman Daniel Legrand (1783-1859).

De oprichting van de AIO was het antwoord van de internationale gemeenschap op een aantal bekommernissen op het vlak van veiligheid, welzijn, politiek en economie. Zo waren de Hoge Overeenkomstsluitende Partijen, volgens de preambule van de Grondwet van de IAO, "bewogen door gevoelens van gerechtigheid en menselijkheid en door het verlangen om te zorgen voor een duurzame wereldvrede...".

Omdat de arbeiders in de toentertijd geïndustrialiseerde economieën zwaar werden uitgebuit, was men zich ervan bewust dat sociale rechtvaardigheid van bijzonder groot belang was om de vrede te bewaren. Bovendien begrepen de grote handelsnaties, door de toenemende onderlinge afhankelijkheid van de nationale economieën, dat het in hun eigen belang was om samen werken. Het was de bedoeling dat werknemers overal dezelfde arbeidsvoorwaarden zouden hebben, waardoor de verschillende naties op gelijke voet de concurrentie zouden kunnen aangaan. Al die ideeën werden opgenomen in de preambule van de Grondwet van de IAO, die aanvangt met de volgende overwegingen:

1. Overwegende dat duurzame wereldvrede enkel gebaseerd kan zijn op sociale rechtvaardigheid;
2. Overwegende dat er arbeidsvoorwaarden zijn die voor talrijke personen onrechtvaardigheid, ellende en ontbering tot gevolg hebben, wat tot zo veel ongenoegen leidt dat de vrede en de harmonie in de wereld erdoor in gevaar worden gebracht, en overwegende dat die voorwaarden dringend moeten worden verbeterd;
3. Overwegende dat de niet-goedkeuring door een natie van een echt menswaardig arbeidsstelsel de inspanningen belemmert van de andere naties die het lot van de arbeiders in hun eigen land wensen te verbeteren.

In de preambule werden ook een aantal acties vermeld die bedoeld waren om de situatie van de arbeiders te verbeteren en die nog steeds actueel zijn, onder andere:

1. reglementering van de werkuren, met een vastgelegde maximumduur voor de werkdag en de werkweek;
2. aanwerving van arbeidskrachten, bestrijding van werkloosheid, een gewaarborgd loon dat een menswaardig bestaan moet garanderen;
3. bescherming van de arbeiders tegen ziekten, beroepsziekten en arbeidsongevallen;
4. bescherming van kinderen, adolescenten en vrouwen;
5. ouderdoms- en invaliditeitspensioenen, verdediging van de belangen van in het buitenland tewerkgestelde arbeiders;
6. bevestiging van het principe "gelijk loon voor gelijk werk";
7. bevestiging van het principe van de vakbondsvrijheid;
8. organisatie van technisch en beroepsonderwijs en andere gelijkaardige maatregelen.

Vanaf de eerste jaren van de oprichting ervan, heeft de IAO de arbeidswereld ingrijpend veranderd. Tijdens de eerste zitting van de Internationale Arbeidsconferentie, die in oktober 1919 plaatsvond in Washington, werden de eerste zes internationale arbeidsconventies afgesloten, die respectievelijk betrekking hebben op de arbeidsduur in de industrie, werkloosheid,

moederschapsbescherming, nachtwerk voor vrouwen, de minimumleeftijd en nachtwerk voor jongeren in de industrie.

Het Internationaal Arbeidsbureau (IAB), het permanent secretariaat van de IAO, vestigde zich in de zomer van 1920 in Genève. Albert Thomas was de eerste Directeur-generaal van het IAB. Tijdens zijn mandaat was de organisatie zeer actief, in minder dan twee jaar keurde ze immers 16 conventies en 18 aanbevelingen goed.

Het enthousiasme van de eerste jaren zou snel getemperd worden, want sommige regeringen vonden dat er te veel conventies waren, dat het budget te groot was en dat de publicaties te kritisch waren. Het was echter in deze periode dat het Internationaal Hof van Justitie, geadieerd door de Franse regering, besliste dat de IAO ook bevoegd was voor de internationale regelgeving inzake de arbeidsomstandigheden in de landbouw.

In 1926 werd een commissie van experts opgericht in het kader van de invoering van een systeem voor de controle op de toepassing van de normen van de IAO. Deze commissie, die nog steeds bestaat, is samengesteld uit onafhankelijke juristen die belast zijn met het onderzoeken van de verslagen van de regeringen. Zij moeten ieder jaar zelf een verslag voorleggen aan de Conferentie.

De Brit Harold Butler, die Albert Thomas opvolgde in 1932, werd al snel geconfronteerd met de Grote Depressie van de jaren 1930 en de massale werkloosheid die het gevolg ervan was. Zich ervan bewust dat internationale samenwerking een noodzaak was om de problemen op het vlak van tewerkstelling aan te pakken, sloten de Verenigde Staten zich in 1934 aan bij de IAO, zonder evenwel toe te treden tot de Volkenbond.

In 1939, aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog, werd de Amerikaan John Winant de nieuwe Directeur-generaal van het IAB. Om veiligheidsredenen besliste hij in mei 1940 om de zetel van de Organisatie over te brengen naar de Canadese stad Montréal. Hij nam ontslag in 1941, nadat hij werd aangesteld als ambassadeur van de Verenigde Staten in Groot-Brittannië.

In 1941, tweeëntwintig jaar naar de oprichting ervan, hield de Internationale Arbeidsorganisatie een buitengewone conferentie in New York. Het voortbestaan van de organisatie stond op het spel. De organisatie was in ballingschap in Montréal en de oorlog stond haar werkzaamheden in de weg. De Volkenbond, waaraan de IAO verbonden was, was op sterven na dood. Om niet hetzelfde lot te ondergaan, moest de organisatie bewijzen dat ze met de principes en doelstellingen die ze verdedigde een belangrijke rol te spelen had in de reconstructie van de naoorlogse wereldorde. Haar lot was onzeker. Het standpunt van de Verenigde Staten, die zich in 1934 bij de IAO hadden aangesloten, was doorslaggevend. Op 6 november 1941 greep president Franklin Roosevelt doortastend in als voorstander van de IAO. Op de laatste dag van de conferentie nodigde hij de afgevaardigden uit op het Witte Huis en vertrouwde hij hen toe dat hij had meegewerkt aan de organisatie van de eerste conferentie van de IAO in 1919.

Ondanks de Tweede Wereldoorlog en de verschillende opeenvolgende crisissen, wist de IAO steeds naar voor te treden op de internationale scène en is ze erin geslaagd algemeen te laten erkennen dat sociale zekerheid een mensenrecht is.

De structuur en de organisatie van de IAO

Driedledige organen. De Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) is het enige agentschap van de Verenigde Naties met vertegenwoordigers van de regeringen, de werkgevers en de werknemers. Die driedledige structuur maakt van de IAO een uniek forum dat de regeringen en de sociale partners van de 185 lidstaten de gelegenheid geeft om het in alle vrijheid te hebben over hun ervaringen en om hun nationaal sociaal beleid te vergelijken. De IAO is op internationaal vlak het belangrijkste competentiecentrum inzake sociaal beleid en arbeidsbeleid.

De organisatie als geheel is door haar doelstellingen in wezen een internationale assemblee van vertegenwoordigers van de arbeidswereld. Ze is driedelig en de vertegenwoordigers van de werkgevers- en werknemersorganisaties bepalen het programma en nemen de instrumenten aan, in samenspraak met de vertegenwoordigers van de regeringen.

Praktisch alle landen zijn lid van IAO.

Drie organen houden toezicht en voeren het werk uit:

- 1) **de Internationale Arbeidsconferentie**, die jaarlijks al haar leden samenbrengt¹. De belangrijke richtsnoeren van de Internationale Arbeidsorganisatie worden bepaald door de Internationale Arbeidsconferentie, die ieder jaar in juni bijeenkomt in Genève. Op deze jaarlijkse conferentie komen de afgevaardigden van de regeringen, de werknemers en de werkgevers van de lidstaten van de IAO samen. De conferentie, die vaak wordt beschouwd als internationaal arbeidsparlement, werkt internationale arbeidsnormen uit en keurt deze goed. De conferentie biedt een discussieforum voor sociale vraagstukken en vraagstukken op het vlak van arbeid. Ze keurt ook het budget van de organisatie goed en kiest de raad van bestuur. Iedere lidstaat wordt vertegenwoordigd door een afvaardiging die is samengesteld uit twee regeringsafgevaardigden, een afgevaardigde van de werkgevers en een afgevaardigde van de werknemers en hun respectieve adviseurs. De vertegenwoordigers van de regeringen zijn

---

¹ De staatshoofden en de eerste ministers nemen ook het woord tijdens de conferentie. De al dan niet gouvernementele internationale organisaties nemen deel als waarnemers.

vaak de ministers die in hun eigen land bevoegd zijn voor sociale zaken. De afgevaardigden van de werknemers en de werkgevers worden aangesteld met het akkoord van de meest representatieve nationale werkgevers- en werknemersorganisaties. Alle afgevaardigden hebben dezelfde rechten, kunnen zich in alle vrijheid uitdrukken en kunnen stemmen naar wens. De afgevaardigden van de werknemers en de werkgevers stemmen soms anders dan de vertegenwoordiger van de regering of anders dan elkaar. Die verscheidenheid in standpunten belet echter niet dat de beslissingen worden aangenomen met grote meerderheden of zelfs unaniem in bepaalde gevallen.

- 2) **de raad van bestuur**, gekozen door de conferentie. De raad van bestuur komt drie keer per jaar samen, in maart, in juni en in november. Hij neemt beslissingen met betrekking tot het beleid van het IAB, bepaalt de agenda van de Internationale Arbeidsconferentie, keurt het programma en het budget van de organisatie goed alvorens ze worden voorgelegd aan de conferentie en kiest de directeur-generaal. De raad bestaat uit 56 effectieve leden (28 regeringsleden, 14 werkgeversleden en 14 werknemersleden) en 66 toegevoegde leden (28 regeringsleden, 19 werkgeversleden en 19 werknemersleden). Tien van de effectieve regeringszetels zijn permanent voorbehouden voor de grootste industriële mogendheden (Duitsland, Brazilië, China, Frankrijk, Indië, Italië, Japan, de Russische Federatie, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten). De andere regeringsleden worden om de drie jaar gekozen door de conferentie (de laatste verkiezingen vonden plaats in juni 2008). De werkgevers- en werknemersleden worden individueel verkozen.
- 3) **het bureau**, onder leiding van de directeur-generaal, verkozen door de raad van bestuur. Het Internationaal Arbeidsbureau, gevestigd in Genève, is het permanent secretariaat, het operationeel hoofdkwartier, het onderzoekscentrum en de uitgeverij van de Internationale Arbeidsorganisatie. In meer dan 40 landen zorgen regionale bureaus, zonebureaus en correspondentiebureaus – onder de leiding van een directeur-generaal – voor het gedecentraliseerd bestuur en beheer van de organisatie.

De directeur-generaal wordt verkozen door de raad van bestuur voor een hernieuwbare termijn van vijf jaar. Hij of zij krijgt instructies van de raad van bestuur en is verantwoordelijk voor de goede werking van het bureau en voor andere taken die hem worden toevertrouwd.

Het Internationaal Arbeidsbureau, dat het secretariaat van de organisatie is, stelt thans ongeveer 1700 personen tewerk en beheert een jaarbudget van ongeveer 320 miljoen USD. Dat budget fluctueert rond een reëel niveau dat de laatste vijfentwintig jaar ongeveer constant is gebleven. Het bureau omvat de "technische" departementen van de organisatie, die belast zijn met onderzoek en hun expertise op het vlak van de belangrijkste vraagstukken waarmee de organisatie bezig is ter beschikking stellen, en de diensten die alle werkzaamheden van de IAO ondersteunen, met inbegrip van het bestuur en het beheer, de relaties met de leden en de externe partners en de controle op de normen. Enkele gespecialiseerde instellingen hangen af van het bureau, onder andere het opleidingscentrum in Turijn, het Internationaal instituut voor sociale studiën en enkele regionale instellingen. Iets meer dan de helft van het personeel werkt in Genève, de rest is verdeeld over meer dan 50 nationale of regionale bureaus. Hun werk bestaat in belangrijke mate uit het beantwoorden van vragen van leden uit de betrokken regio's.

De verschillende instrumenten die de IAO goedkeurt

Het werk van de IAO vertaalt zich in formele instrumenten die worden goedgekeurd door de organisatie – conventies, aanbevelingen, resoluties, verklaringen en praktische richtlijnen; in publicaties van auteurs – gaande van opleidingshandleidingen tot diepgaander empirisch onderzoek; en in beleidsactiviteiten op nationaal en internationaal niveau. Daarbij horen onder andere activiteiten op het vlak van sensibilisering, technische ondersteuning en advies voor de lidstaten en programma's en projecten voor technische samenwerking in meer dan 140 landen, gefinancierd door externe schenkers – gaande van de uitroeiing van kinderarbeid tot de ontwikkeling van ondernemingen en van microfinanciering tot de bestrijding van sociale uitsluiting. De technische samenwerking vertegenwoordigt een bijkomend budget van ongeveer 50 percent van het gewone budget, en 50 percent bijkomende medewerkers.

Aanbeveling nr. 202 betreffende nationale socialebeschermingssoekels – 100^e en 101^e zitting van de internationale arbeidsconferentie

a) De toekomst van de sociale zekerheid: de belangrijkste uitdagingen²

a. De coherentie tussen het economisch en sociaal beleid verzekeren³

De sociale zekerheid is geen geïsoleerd actiedomein. Elk sociaal beleid maakt per slot van rekening deel uit van het nationaal ontwikkelingsbeleid. Het socialezekerheidsbeleid integreren in deze ruimere context moet toelaten de verbintenissen te concretiseren die de lastgevers hebben onderschreven in de Verklaring van de IAO betreffende de sociale rechtvaardigheid voor een billijke mondialisering in 2008. Die verbintenissen werden in 2009 bevestigd door het Wereldpact voor de werkgelegenheid, dat betrekking heeft op de vier strategische doelstellingen van de IAO, die onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn en elkaar versterken. De uitbreiding van de socialezekerheidsdekking gaat fundamenteel gepaard met de uitwerking van een coherent en welomlijnd socialebeschermingsbeleid dat afgestemd is op het tewerkstellingsbeleid en de rest van het sociaal beleid en dat wordt ontwikkeld in het kader van een ruime nationale dialoog waaraan de sociale partners en de andere stakeholders deelnemen. Dit element is essentieel voor de socialezekerheidssystemen in alle fasen van hun ontwikkeling.

Maar het socialezekerheidsbeleid staat ten dienste van een aantal ruimere socialebeschermingsdoelstellingen. Het kan bijdragen tot de correctie van bepaalde ongelijkheden tussen mannen en vrouwen op de arbeidsmarkt, het kan gezinnen helpen die door HIV of aids zijn getroffen, door ze een minimuminkomen en toegang tot geneeskundige verzorging te verzekeren, en het kan migrerende werknemers helpen die geconfronteerd worden met specifieke risico's⁴.

Investeren in de uitbreiding van de sociale bescherming is één van de essentiële elementen van een coherente sociale en economische ontwikkelingsstrategie. Als ze

---

² Verslag VI, o.c., p. 91 e. v.

³ Verslag VI, o.c., p. 91-96.

⁴ Zie aanbeveling IAO (nr. 200) betreffende HIV, aids en de arbeidsmarkt, 2010; en IAB: *Recueil de directives pratiques du BIT sur le VIH/sida et le monde du travail* (Genève, 2001).

goed worden overwogen en goed worden beheerd, kunnen deze investeringen een positieve spiraal in gang zetten voor het socialebeschermings- en het tewerkstellingsbeleid.

Positieve ontwikkelingspiraal: investeringen in de sociale zekerheid – opleiding/onderwijs + goede gezondheid – inzetbaar op de arbeidsmarkt – tewerkgesteld in de formele sector en belastingen betalen – hogere niveaus van sociale bescherming

Een economie kan pas echt groeien als de mensen van de informele sector kunnen overstappen naar de formele economie en om te overleven geen activiteiten hoeven uit te oefenen die de staat weinig of geen socialezekerheidsbijdragen oplevert. Het is enkel op die voorwaarde dat inkomensbelastingen kunnen worden geheven ter financiering van de staat en de socialezekerheidssystemen, die toelaten om hogere welvaarts- en groeiniveaus te bereiken.

b. Zorgen voor economische toegankelijkheid en financiële houdbaarheid⁵

De economische toegankelijkheid en de financiële houdbaarheid van de socialebeschermingssystemen zijn belangrijke bekommernissen geworden voor alle landen, ongeacht hun ontwikkelingsniveau. De laatste decennia heeft de financiële houdbaarheid van de hoge socialebeschermingsniveaus geleid tot talrijke debatten en heel wat literatuur, in het bijzonder over de noodzaak om de kosten te beheersen in de vergrijzende maatschappijen.

---

^{5 5} Verslag VI, o.c., p. 104 e.v.

De economische toegankelijkheid van de volwassen socialezekerheidssystemen is uitgebreid besproken in de context van de demografische verandering. De verwachte stijgingen van de economische afhankelijkheidsratio's in de komende decennia hebben geleid tot zorgen over de duurzaamheid van de Europese economieën en de economieën van andere ontwikkelde landen. Er wordt verwacht dat er in de Europese Unie in 2050 twee personen in de werkende leeftijd zullen zijn voor elke oudere, terwijl de huidige ratio vier op een is.

Als gevolg van de wereldwijde economische en financiële crisis worden vele landen geconfronteerd met grote en stijgende overheidstekorten. Dit fenomeen treft alle landen, ongeacht hun ontwikkelingsniveau. Deze evolutie wijst erop dat de overheidsuitgaven, met inbegrip van de socialezekerheidsuitgaven, onder steeds grotere druk komen te staan.

c. Efficiënte en effectieve socialezekerheidssystemen uitwerken, besturen en beheren⁶

Niets is schadelijker voor de geloofwaardigheid van de socialezekerheidssystemen dan een slecht beheer, wat beschouwd wordt als verspilling en een gebrek aan reactiviteit op de behoeften van de verzekerden. Per slot van rekening zijn goed beheer en bestuur de factoren die bepalen of de nationale socialezekerheidssystemen al dan niet doeltreffend zijn. Een goed beheer en een goed bestuur kunnen bepaalde negatieve effecten compenseren die te wijten zijn aan een slecht ontwikkeld systeem, terwijl bij een gebrek aan goed beheer en bestuur zelfs een goed ontwikkeld systeem op zich de mensen nooit echte sociale zekerheid kan bieden.

Bovendien zijn in vele landen de beheerders en leidinggevenden die de socialezekerheidssystemen moeten aansturen nog vaak onvoldoende opgeleid. Er moeten meer inspanningen worden geleverd om te zorgen voor gepaste opleidingen op het vlak van algemeen en financieel beheer en op het vlak van de ontwikkeling van het socialezekerheidsbeleid.

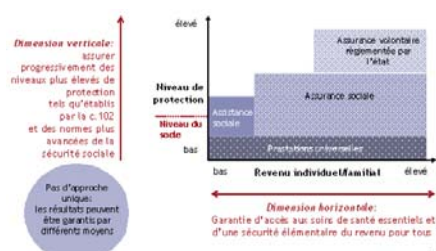
---

⁶ Verslag VI, o.c., p. 123-142.

b) De toekomstvisie van de Internationale Arbeidsorganisatie

De driepartijenvergadering van experts over de strategieën voor de uitbreiding van de sociale zekerheid, die plaatsvond in september 2009, keurde een tweedimensionale strategie goed voor de wereldwijde campagne voor sociale zekerheid voor iedereen, met zowel een horizontale als een verticale uitbreiding van de sociale zekerheid.

Een eerste luik behelst de uitbreiding van de inkomenszekerheid en de toegang tot geneeskundige verzorging, hoe elementair het niveau ervan ook mag zijn, tot de volledige bevolking. Die dimensie kan de "horizontale" uitbreiding worden genoemd. Het tweede luik behelst de verhoging van het niveau van de inkomenszekerheid en de toegang tot geneeskundige verzorging van betere kwaliteit, zodat de levensstandaard van de mensen in stand kan worden gehouden, ook wanneer ze te maken krijgen met zware tegenslagen, zoals werkloosheid, ziekte, invaliditeit, het verlies van een kostwinner en ouderdom. Die dimensie kan de "verticale" uitbreiding worden genoemd. Het is van belang in te zetten op de beide aspecten van de uitbreiding en daarbij rekening te houden met de nationale context. De horizontale dimensie beoogt een elementair niveau van basisprestaties zo snel mogelijk uit te breiden tot zo veel mogelijk bevolkingsgroepen, terwijl de verticale dimensie beoogt de dekking – het aanbod aan en het niveau van de prestaties – te verhogen tot een niveau zoals beschreven in Conventie nr. 102, en als het kan tot een hoger niveau, zoals beschreven in andere recente IAO-conventies.

Verticale dimensie: geleidelijk aan zorgen voor hogere beschermingsniveaus – cf. Conventie nr. 102 en socialezekerheidsnormen die nog verder gaan	hoog			Door de staat gereguleerde vrijwillige verzekering
	Beschermingsniveau	Sociale bijstand	Sociale verzekering	
Meerdere benaderingen mogelijk: de resultaten kunnen op verschillende manieren bereikt worden	Niveau van de sokkel	Universele prestaties		
	Laag	laag	Individueel inkomen / Gezinsinkomen	hoog
		Horizontale dimensie: Gewaarborgde toegang tot basisgezondheidszorg en basisinkomenszekerheid voor iedereen		

c) Goedkeuring van de conclusies (Internationale Arbeidsconferentie 2011): echte vooruitgang voor de sociale bescherming in de lidstaten!

In het algemeen vormt de tekst van conclusies een bevredigend geheel (met soms werkelijk veelbelovende accenten) wat de sociale bescherming aangaat. We moeten ons er echter bewust van zijn dat, gelet op het "beleid" van sommige staten en de kortetermijnevolutie in andere lidstaten (ook EU-lidstaten), "de schapjes nog niet op het droge zijn", wat duidelijk is gebleken uit de erg moeilijke onderhandelingen bij de goedkeuring van de aanbeveling in 2012.

Van de conclusies die werden goedgekeurd tijdens de plenaire zitting van de Commissie van 9 juni 2011 en die ter stemming werden voorgelegd op 17 juni 2011, onthouden we het volgende:

1. **Sociale zekerheid, een (fundamenteel) mensenrecht**⁷. De tekst van de conclusies verwijst naar artikel 22 van de universele verklaring van de rechten van de mens, die het volgende bepaalt: "Een ieder heeft als lid van de gemeenschap recht op maatschappelijke zekerheid en heeft er aanspraak op, dat door middel van nationale inspanning en internationale samenwerking, en overeenkomstig de organisatie en de hulpbronnen van de betreffende Staat, de economische, sociale en culturele rechten, die onmisbaar zijn voor zijn waardigheid en voor de vrije ontplooiing van zijn persoonlijkheid, verwezenlijkt worden."
2. **De horizontale dimensie** (de socialebeschermings sokkel) **en de verticale dimensie** (verticale vooruitgang naar een volledig socialebeschermingssysteem)⁸ **die de basis vormen van elk socialezekerheidssysteem** worden erkend als integrale onderdelen van elk socialezekerheidssysteem. Het is duidelijk vermeld dat "*het proces voor de ontwikkeling van volledige socialezekerheidsstelsels niet mag stoppen op het niveau van de beschermings sokkel*"⁹ en dat "*naarmate de nationale economieën zich ontwikkelen en veerkrachtiger worden*"¹⁰, *de inkomenszekerheid van de mensen en hun toegang tot geneeskundige verzorging verder uitgebreid zouden moeten worden.*"
3. **De wil om (snel) tot de ratificering van (minimum)conventie nr. 102 betreffende de sociale zekerheid te komen.** Het dient vermeld dat het mechanisme (de toekomstige aanbeveling) een instrument vormt dat op termijn moet leiden tot de ratificering van conventie nr. 102
4. **De noodzaak om informeel werk te formaliseren en de noodzaak om over efficiënte en effectieve sociale-inspectiediensten te beschikken.** Regulering – en bijgevolg de

---

⁷ Jérôme Ferrand en Hugues Petit, "Fondations et naissances des droits de l'homme: Tome 1 des actes du colloque international de Grenoble", L'Harmattan, oktober 2001, 447 pagina's. Volgens deze auteurs, die op dit vlak verwijzen naar de aanbevelingen van René Cassin, "is het recht op sociale zekerheid niet zo maar een mensenrecht, maar een fundamenteel mensenrecht".

⁸ Cf. paragrafen 8 en 9 van de conclusies.

⁹ Cf. paragraaf 11 van de conclusies.

¹⁰ Cf. paragraaf 11 in fine van de conclusies.

correcte toepassing van de socialezekerheidsnormen – impliceert de oprichting en/of de ontwikkeling van doeltreffende arbeidsinspectiesystemen die over voldoende en adequate menselijke en materiële middelen beschikken. Dit punt komt terug in verschillende paragrafen van de conclusies.

5. **Ervan uitgaan dat menswaardig werk de beste inkomenszekerheid biedt.** Het accent wordt gelegd op het feit dat de "rehabilitatie" van werknemers die inkomensverlies lijden (en andere kwetsbare groepen in het algemeen) dient te gebeuren aan de hand van gepersonaliseerde maatregelen en aan de hand van opleidingen die bekostigd worden door de werkgevers¹¹.
6. **Het essentieel belang van de driedigheids- en de sociale dialoog in elk sociaalbeschermingsbeleid** komt naar voor in de vijf conclusielijnen (er wordt in verschillende paragrafen expliciet naar verwezen).
7. **Sociale zekerheid, een economische noodzaak.** De sociale zekerheid "*is van essentieel belang om iedereen een rechtvaardig deel van de vruchten van de vooruitgang te kunnen geven.*"¹² Haar rol van automatische economische en sociale stabilisator in tijden van crisis wordt door iedereen erkend, ook door internationale instellingen zoals de Wereldbank en het Internationaal Monetair Fonds. De sociale zekerheid is in feite een investering in mensen en leidt tot economische groei: de "positieve spiraal" waarover het verslag van het IAB het heeft en die leidt tot een logische opeenvolging van beleidsmaatregelen inzake sociale bescherming en tewerkstelling. Het is evident dat zonder investeringen in een minimum aan sociale bescherming, een land het productiepotentieel van zijn actieve bevolking niet ten volle kan benutten en bijgevolg zijn groeipotentieel niet volledig kan realiseren. Die investeringen leggen een basis voor een doeltreffend tewerkstellingsbeleid dat kan leiden tot een versnelde formalisering van het werk en zo tot hogere niveaus van duurzame en billijke groei – een noodzakelijke voorwaarde voor de financiering van hogere maatschappelijke welvaartsniveaus.
8. De lidstaten worden aangezet om "*kwaliteitsvolle overheidsdiensten op te richten ter ondersteuning van doeltreffende socialezekerheidssystemen*"¹³ en om "*maatregelen goed te keuren die alle werknemers, ook zij die atypisch werk doen, in staat moeten stellen om sociaal verzekerd te zijn*"¹⁴.
9. **De verzoening van de beroeps- en de gezinsverantwoordelijkheden** gemakkelijker maken voor vrouwen en mannen en **effectief toegang bieden tot volledige sociale diensten**, om tegemoet te komen aan de zorgbehoeften, ook voor kinderen, ouderen, mensen met HIV of aids¹⁵ en personen met een handicap^{16/17}.
10. **Wat het einde van de loopbaan betreft:** om de tewerkstelling van oudere werknemers te bevorderen, kunnen de volgende maatregelen worden genomen:

---

¹¹ Paragraaf 20, streepje 12 van de conclusies.

¹² Paragraaf 5, punt c) van de conclusies.

¹³ Paragraaf 20, 3^e streepje van de conclusies.

¹⁴ Paragraaf (o.a.) 6 van de conclusies.

¹⁵ Het is heel goed geweten dat kwaliteitsvolle sociale diensten een belangrijke rol kunnen spelen, ook bijvoorbeeld voor personen met aids, die soms geconfronteerd worden met geheel of gedeeltelijk inkomensverlies (aanbeveling nr. 200 van de IAO betreffende HIV en aids gaat duidelijk in die richting).

¹⁶ Paragraaf 20, streepje 8, eerste zinsdeel.

¹⁷ De FOD Sociale Zekerheid heeft onder andere het 3^e forum over de sociale diensten van algemeen belang daaraan gewijd.

investeren in technologie, maatregelen op het vlak van gezondheid en bescherming op het werk, de eliminatie van discriminatie op basis van leeftijd en de invoering van innoverende arbeidsmodaliteiten bij herstructureringen.¹⁸

11. **De pensioenleeftijd zou moeten worden vastgesteld** op basis van een dialoog met de drie sociale partners, waarbij rekening zou moeten worden gehouden met de arbeidsomstandigheden en het aantal loopbaan jaren. Het pensioen wordt trouwens erkend als een wettelijke fase in de levenscyclus.¹⁹

d) De 101^e zitting van de Internationale Arbeidsconferentie: normatieve vraag en goedkeuring van de aanbeveling betreffende de nationale socialebeschermingsokkels²⁰

a) Voorgesteld actieplan

De resolutie en de conclusies betreffende de terugkerende discussie over de sociale bescherming (sociale zekerheid), die in 2011 werden goedgekeurd tijdens de 100^e zitting van de Internationale Arbeidsconferentie (IAC), nodigde de Raad van bestuur uit om een normatieve vraag met het oog op de uitwerking van "een autonome aanbeveling over de socialebeschermingsokkel"²¹ op de agenda van de 101^e zitting van de IAC te plaatsen en te rapporteren aan de Conferentie tijdens een latere zitting²². In dezelfde resolutie en conclusies wordt de directeur-generaal ook gevraagd om "een actieplan uit te werken met betrekking tot het gevolg dat gegeven dient te worden aan de andere aanbevelingen die werden geformuleerd in deze conclusies en aan het resultaat van de discussies van de Commissie voor de toepassing van de normen" en wordt aan de Raad van bestuur gevraagd "om dit plan te onderzoeken tijdens zijn 312^e zitting (november 2011)".

De in de conclusies opgesomde activiteiten kunnen worden ondergebracht in vijf grote categorieën: uitwerking van de beleidsmaatregelen, normatieve en aanverwante activiteiten, kennisontwikkeling en –deling, technische adviesdiensten, versterking van de capaciteiten en aangaan en versterken van partnerschappen. In de conclusies wordt het Bureau ook uitgenodigd om "onmiddellijk en op coherente wijze de genderspecifieke

---

¹⁸ Paragraaf 21, 1^e en 2^e streepje van de conclusies.

¹⁹ Paragraaf 21, 3^e streepje van de conclusies.

²⁰ Tweede vraag op de agenda, gevolgd door de discussie over de sociale zekerheid, tijdens de 100^e zitting van de Internationale Arbeidsconferentie van het IAB, 312^e zitting van de RvB, GB.312/POL/2, november 2011. Dit document geeft toelichting bij het actieplan uitgewerkt door het Bureau op basis van de exhaustieve lijst van de activiteiten opgesomd in de conclusies betreffende de terugkerende discussie over de sociale bescherming (sociale zekerheid), goedgekeurd tijdens de 100^e zitting van de Internationale Arbeidsconferentie, 2011.

²¹ IAB: "Resolutie betreffende de terugkerende discussie over de sociale bescherming (sociale zekerheid)", *Verslag van de Commissie voor de terugkerende discussie over de sociale bescherming, voorlopig verslag nr. 24*, Internationale Arbeidsconferentie, 100e zitting (Genève, 2011), paragraaf 2.

²² IAB: "Conclusies betreffende de terugkerende discussie over de sociale bescherming (sociale zekerheid)", *op. cit.*, paragraaf 38.

vraagstukken te integreren in alle voormelde activiteiten, om de gelijkheid tussen mannen vrouwen te bevorderen"²³, en dat op permanente en systematische wijze. De activiteiten moeten kaderen in zowel de wereldwijde campagne betreffende de sociale zekerheid en dekking voor allen als in het kader van de agenda voor menswaardig werk, rekening houdend met het feit dat de beoogde doelstellingen "onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn, onderling afhankelijk zijn van elkaar en elkaar versterken"²⁴.

b) Uitwerking van beleidsmaatregelen en normatieve activiteiten

Het schrijven en bespreken van een eventuele aanbeveling betreffende de socialebeschermingssokkels en betreffende de opvolgingsmaatregelen die moeten worden genomen indien deze aanbeveling zou worden goedgekeurd, zal de komende acht jaar een van de belangrijkste normatieve activiteiten vormen. Het is de bedoeling om duidelijk een dubbele boodschap te geven vanuit de internationale gemeenschap, namelijk dat alle mensen minstens elementaire garanties zouden moeten krijgen op het vlak van sociale zekerheid en dat de lidstaten zo snel mogelijk zouden moeten zorgen voor een bescherming voor iedereen die nog behoeftig is, rekening houdende met hun prioriteiten en eigen situatie²⁵.

Bovendien zal het IAB verder toezien op de nationale beslissingsprocessen met het oog op de ratificering van de conventie (nr. 102) betreffende de sociale zekerheid (minimumnorm) van 1952 en van andere conventies inzake sociale zekerheid die de Raad van bestuur als "up-to-date" beschouwt. Met het oog daarop zal het IAB een grootscheepse opleidings- en sensibiliseringscampagne organiseren voor de nationale ambtenaren en de experts van werkgevers- en werknemersorganisaties. Niet-seksistisch taalgebruik zou een van de obstakels voor een ruimere ratificering van de relevante conventies uit de weg moeten ruimen. De zoektocht naar een pragmatische oplossing voor dit probleem zal van start gaan in 2013, met de publicatie van een analysedocument waarin het Bureau verschillende mogelijkheden zal voorstellen.

Om de lidstaten te helpen bij het evalueren en verbeteren van de bepalingen die de sociale bescherming regelen²⁶, zal het IAB in 2014 een gids opmaken met goede praktijken inzake sociale zekerheid, die advies en concrete criteria zal bevatten. Die criteria, gebaseerd op nationale ervaringen en IAO-normen inzake sociale zekerheid, zullen gelden voor de beide dimensies – de horizontale en de verticale – van de nationale strategieën voor de uitbreiding van de sociale zekerheid en voor alle in de conclusies opgenomen fundamentele principes om de uitvoering van deze strategieën te waarborgen. De lidstaten zullen zo inspiratie kunnen putten uit de ervaringen van andere landen voor de evaluatie van hun sociale

---

²³ Conclusies, paragraaf 35 q).

²⁴ Tweede vraag op de agenda, gevolgd door de discussie over de sociale zekerheid, tijdens de 100^e zitting van de Internationale Arbeidsconferentie van het IAB, 312e zitting van de RvB, GB.312/POL/2, o.c., paragraaf 3.

²⁵ Tweede vraag op de agenda, gevolgd door de discussie over de sociale zekerheid, tijdens de 100^e zitting van de Internationale Arbeidsconferentie van het IAB, 312e zitting van de RvB, GB.312/POL/2, o.c., paragraaf 6.

²⁶ Conclusies, paragraaf 35 l).

zekerheid vanuit diverse invalshoeken – wetgeving, praktijken, efficiëntie – en kunnen controleren of de bepalingen in kwestie rekening houden met de behoeften van de beide geslachten en niet seksistisch zijn. De voorgestelde criteria kunnen betrekking hebben op de aard en het bedrag van de prestaties; de impact die de prestaties hebben op de arbeidsmarkt en de economische ontwikkeling, de armoede, de ongelijkheden en de persoonlijke ontwikkeling; de rol die de socialezekerheidssystemen zouden kunnen spelen in de structurering van de informele arbeidsmarkt; de werking, het beheer en het bestuur van de socialezekerheidsstelsels; de vraag naar prestaties, de uitgaven die eruit voortvloeien en hun lange-termijnpact op financieel, economisch en budgettair vlak. De gids zal ook tips bevatten voor de uitwerking van bilaterale en multilaterale socialezekerheidsakkoorden.

Bij verslag IV van het IAB met de titel "socialebeschermingssokkels voor sociale rechtvaardigheid en een billijke mondialisering", opgemaakt met het oog op de 101^e zitting van de Internationale Arbeidsconferentie, hoort een vragenlijst ter voorbereiding van een aanbeveling over de socialebeschermingssokkel²⁷. Op basis van de antwoorden van de regeringen van de lidstaten, zal het IAB een definitief verslag opmaken waarin de standpunten worden samengevat en waarin een ontwerpaanbeveling zal worden voorgesteld²⁸.

Het is de bedoeling om uit de antwoorden op de vragenlijst de richtsnoeren te distilleren voor de aanbeveling die zal worden goedgekeurd tijdens de volgende zitting van de Internationale Arbeidsconferentie.

c) Werkzaamheden van de 101^e zitting van de Internationale Arbeidsconferentie

Het kader van de discussies: In zijn toespraak bij de opening van de IAC op 30 mei 2012, noemde de directeur-generaal deze aanbeveling "een engagement voor een menswaardige maatschappij", een "platform dat honderden miljoenen vrouwen, mannen en kinderen zal toelaten vooruitgang te boeken op een solide basis". Hij herhaalde ook dat een dergelijke sokkel een positieve invloed heeft op de economie. De Europese Unie herinnerde hij eraan dat "De eenzinnige bezuinigingsmaatregelen die worden genomen om de overheidsfinanciën te saneren, leiden tot economische stagnering, het verdwijnen van banen en een lager beschermingsniveau. Deze maatregelen hebben aanzienlijke gevolgen op menselijk vlak en hollen de sociale waarden uit die Europa als eerste invoerde." Hij benadrukte verder het volgende: *"Enkel bezuinigen om tot een gezonde begroting te komen leidt tot economische stagnering, het verdwijnen van banen, een lager beschermingsniveau en aanzienlijke gevolgen op menselijk vlak. Dit ondermijnt de sociale waarden waarvan Europa de vaandeldrager was. Er wordt geprobeerd de overheidsschuld te beperken – zonder veel succes trouwens – maar de sociale gevolgen stapelen zich op en ook daarvoor zal een prijs moeten worden betaald. De zwaarst getroffen Europese landen, die rechtstreeks of*

---

²⁷ Het verslag kan worden geraadpleegd op de website van de IAO http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---relconf/documents/meetingdocument/wcms_160403.pdf

²⁸ Met toepassing van artikel 38 van het reglement van de Internationale Arbeidsconferentie.

onrechtstreeks onder druk staan, wenden zich steeds vaker af van de belangrijkste waarden van de IAO, terwijl de regio net een voorloper was."²⁹

1) Goedkeuring van de aanbeveling betreffende de nationale socialebeschermingssokkels

i. Goedkeuring van de aanbeveling op 14 juni 2012

De werkzaamheden van de Commissie voor sociale bescherming gingen van start op 30 mei 2012 en werden afgerond op donderdagavond 7 juni.

De eindtekst van de aanbeveling werd door de Internationale Arbeidsconferentie goedgekeurd op donderdag 14 juni 2012.³⁰

ii. Slottoespraak tijdens de 101^e zitting van de IAC, op 15 juni 2012 gehouden door de heer Somavia

In zijn toespraak van 15 juni 2012 vatte Directeur-generaal *J. Somavia* de aanbeveling betreffende de socialebeschermingssokkels die werd aangenomen tijdens de 101^e zitting van de conferentie samen als volgt:

1. De Aanbeveling vraagt aan de lidstaten van de IAO om hun socialebeschermingssokkels zo snel mogelijk in te voeren in het kader van hun nationaal ontwikkelingsproces.
2. De nieuwe Aanbeveling wijst erop dat dat de sociale zekerheid de groei van de formele tewerkstelling moet ondersteunen en zwartwerk moet inperken.
3. De nieuwe norm maant de internationale gemeenschap sterk aan om de socialebeschermingssystemen uit te breiden, ondanks de huidige economische crisis. Dat betekent dat zo veel mogelijk mensen toegang moeten kunnen krijgen tot meer door nationale wetten gewaarborgde sociale zekerheid zodra de omstandigheden in de verschillende staten dat toelaten.
4. Ieder land wordt dan ook aangespoord om socialebeschermingssokkels in te voeren "als fundamenteel element van hun nationale socialezekerheidssystemen" en als onderdeel van hun sociale, economische en milieu-ontwikkelingsplannen. De landen die zich niet kunnen veroorloven om basisprestaties aan te bieden op het vlak van sociale bescherming, kunnen beroep doen op internationale samenwerking en steun ter aanvulling van hun eigen inspanningen.

---

²⁹ <http://www.ilo.org/public/french/bureau/dgo/speeches/somavia/2012/ilc30may12.pdf>

³⁰ De eindtekst van de aanbeveling betreffende de nationale socialebeschermingssokkels kan worden gedownload via de volgende url: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---relconf/documents/meetingdocument/wcms_183327.pdf

De nieuwe aanbeveling van de IAO is de eerste aanbeveling enkel met betrekking tot sociale zekerheid die in 68 jaar wordt gestemd. Deze stemming vindt plaats 24 jaar na de laatste discussie, in 1988, over sociale bescherming door de afgevaardigden van de regeringen, de werknemers en de werkgevers. In november erkenden de leiders van de G20, die in Cannes vergaderden, "het belang van investeringen in nationale socialebeschermingssokkels".

2) Conclusies en toekomstige internationale conferentie

Met meer dan vijf miljard mensen die niet kunnen rekenen op een toereikende sociale zekerheid, spoort de nieuwe internationale norm die door de Internationale Arbeidsorganisatie werd goedgekeurd ertoe aan om voor iedereen te voorzien in de nodige gezondheidszorg en uitkeringen en in een basisinkomenszekerheid, die samen de nationale socialebeschermingssokkels vormen. Deze sociale basisbescherming, met de nodige gezondheidszorg en een basisinkomenszekerheid gedurende het hele leven, laat te om armoede, ongelijkheid, ziekten en het aantal vroegtijdige overlijdens in te dijken. Juan Somavia, Directeur-generaal van de IAO, verklaarde het volgende: "De sociale bescherming heeft bewezen dat ze een sterk anticrisismiddel is. Ze beschermt en responsabiliseert de mensen en draagt bij tot de economische relance en de versnelling van het herstel. Ze is ook een van de fundamenteën voor een duurzame en inclusieve economische groei." Deze aanbeveling is een stap voorwaarts voor het sociaal beleid in de wereld. De nationale socialebeschermingssokkels kunnen een belangrijke rol spelen in het behalen van de Millenniumdoelstellingen inzake ontwikkeling.

Deze aanbeveling heeft echter niet enkel tot doel te voorzien in begeleiding voor de landen met lage en gemiddelde nationale inkomens die een duurzaam en efficiënt socialebeschermingssysteem wensen uit te bouwen of de minst ontwikkelde landen, ze neemt ook de lidstaten van de Europese Unie die conventie nr. 102 (minimumnorm inzake sociale zekerheid) nog steeds niet hebben geratificeerd in het vizier en andere EU-lidstaten die in hun sociale uitgaven (zullen) moeten snoeien om de nieuwe Europese normen voor een goed economisch beheer te halen³¹.

Zoals de huidige directeur-generaal van de IAO opmerkt: "De normen leggen spelregels vast voor de wereldeconomie en ze zijn van essentieel belang om uit deze crisis te raken."³²

Op de agenda van de Internationale Arbeidsconferentie van 2013 staat een algemene discussie rond duurzame ontwikkeling, waardig werk en groene banen. Duurzame ontwikkeling is geen nieuw onderwerp. Het kwam onder andere reeds aan bod tijdens de internationale conferenties van 1992 en 2007, en bij de gouvernementele organisaties en de Raad van bestuur ten tijde van de conferenties van Rio (wereldtop in 1993 en Rio + 20 in 2012) en Johannesburg (Rio +10) in 2002.

---

³¹ Raoul Marc Jennar, "deux traités pour un coup d'Etat européen", Le Monde diplomatique, juni 2012, p. 12-13.

³² Guy Ryder, "Les droits au travail sont indispensables à la reprise économique déclare le nouveau dirigeant de l'OIT", interview van 1 oktober 2012.

Deze discussies hebben geleid tot een politieke agenda inzake duurzame ontwikkeling die aansluit op het mandaat van de IAO en ze worden weerspiegeld in de bijdrage van de IAO aan Rio +20 en in het programma inzake groene banen van het Bureau.

Het concept duurzame ontwikkeling is echter sterk geëvolueerd sinds het in 1992 op de agenda kwam. Oorspronkelijk lag de klemtoon op milieu, maar geleidelijk aan is men het evenwicht tussen de drie pijlers – economie, maatschappij en milieu – als fundamenteel gaan beschouwen voor de sleutel doelstellingen ontwikkeling en maatschappelijke integratie. Die onderlinge afhankelijkheid tussen de drie pijlers is van essentieel belang. Dat alles versterkt de oproep tot coherentie in het beleid van de IAO. De discussie van de IAO in 2007 wees uit dat het op de werkvloer is dat de drie dimensies van duurzame ontwikkeling onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.³³

Onder andere de verslagen over "groene banen" (2008) en "ijveren voor duurzame ontwikkeling" (2012) tonen aan in welke mate de arbeidswereld en duurzame ontwikkeling in landen over de hele wereld hand in hand gaan. Ze tonen aan dat de lastgevers van de IAO steeds vaker de handen in elkaar slaan om waardig werk en de duurzame ontwikkeling van bedrijven en sectoren op de nationale en internationale politieke agenda te zetten.

De resultaten van de Conferentie Rio +20 hebben veel elan gegeven aan deze inspanningen. Daarbij werd de klemtoon gelegd op waardig werk en werd veel verder gegaan dan in de vorige akkoorden. Een specifiek hoofdstuk en talrijke verwijzingen in het einddocument onderstrepen de centrale rol van waardig werk op het vlak van duurzame ontwikkeling en sociale inclusie. Door die vasthoudendheid kan de IAO er zeker van zijn dat rekening zal worden gehouden met het thema waardig werk in de formulering van de doelstellingen inzake duurzame ontwikkeling waartoe het initiatief werd genomen in Rio en in het kader van de agenda voor internationale ontwikkeling na 2015.

De IAO wil gebruik maken van het structureel veranderingsproces naar duurzame productie- en consumptiewijzen. Dat zal helpen om te komen tot de grootschalige creatie van kwaliteitsvolle tewerkstellingsmogelijkheden, de uitbreiding van de sociale bescherming, vorderingen op het vlak van sociale inclusie en het doen gelden van het arbeidsrecht, in het bijzonder het recht op gelijke kansen – voor de huidige en toekomstige generaties.

Kortom, het is de bedoeling deze structurele verandering om te buigen in een wereldwijde transitie naar waardig werk voor iedereen.

---

³³ Verslag van de DG van 2007.

De controlemechanismen

Een vaak gehoord verwijt ten aanzien van de normen die de IAO aanneemt is dat ze slechts een beperkte impact zouden hebben omdat er geen sancties aan gekoppeld zijn. Het zou hoofdzakelijk om *soft law* gaan. Deze bewering is volledig fout, want ze gaan voorbij aan de verschillende controlemechanismen die de IAO gebruikt om ervoor te zorgen dat haar normen worden nageleefd³⁴.

De internationale arbeidsnormen worden ondersteund door een uniek controlesysteem op internationaal niveau dat ervoor moet zorgen dat de staten de conventies toepassen die ze ratificeren. De IAO onderzoekt regelmatig de toepassing van de conventies en duidt aan in welke domeinen de toepassing beter kan. Als de landen moeilijkheden ondervinden bij de toepassing van de normen, tracht de IAO ze te helpen via sociale dialoog en door middel van technische bijstand.

Er bestaan twee soorten controlemechanismen:

1. **Het zogenaamde reguliere controlesysteem:** Twee organen van de IAO onderzoeken de verslagen van de lidstaten en van de werkgevers- en werknemersorganisaties over de toepassing van de normen in rechte en in praktijk.
  - a. De Expertencommissie voor de toepassing van de conventies en aanbevelingen
  - b. De Driedelige commissie voor de toepassing van de conventies en de aanbevelingen van de Internationale Arbeidsconferentie
2. **De drie bijzondere mechanismen.** In tegenstelling tot het reguliere controlesysteem, worden de drie bijzondere procedures die hier worden vermeld, opgestart op basis van een ingediend bezwaar of een ingediende klacht.
  - a. Bezwaarprocedure betreffende de toepassing van de geratificeerde conventies
  - b. Klachtenprocedure betreffende de toepassing van de geratificeerde conventies
  - c. Bijzondere klachtenprocedure betreffende de syndicale vrijheid (Comité voor de syndicale vrijheid)

---

³⁴ Gravel E.; Charbonneau-Jobin, C.: La Commission d'experts pour l'application des conventions et recommandations: Dynamique et impact (Genève, IAB, 2003)

Perspectieven voor de 102e zitting van de internationale conferentie – 2013

Op de agenda van de 102e zitting van de IAC van de IAO zullen drie onderwerpen staan, waaronder een over tewerkstelling en sociale bescherming in de nieuwe demografische context (algemene discussie). Het gaat om een belangrijke vraag die zich overal ter wereld stelt: welke gevolgen zal de demografische transitie (de vergrijzing van de bevolking) hebben op de maatschappij en op de arbeidsmarkt in het bijzonder? Volgens de geanalyseerde cijfers en gegevens doet deze demografische evolutie zich voor of zal ze zich voordoen in alle landen en gebieden, zowel de geïndustrialiseerde landen en gebieden als de ontwikkelingslanden en –gebieden, maar volgens een verschillend ritme en in een min of meer nabije toekomst. Sinds haar oprichting houdt de IAO zich bezig met de demografische verandering. De eerste instrumenten, die ze aannam in de jaren 1930 en die werden herzien in 1967 beoogden de invaliditeits-, ouderdoms- en overlevingsverzekering te waarborgen³⁵. In 1962 reeds werd in het verslag van de directeur-generaal aan de Conferentie³⁶ de waardevolle bijdrage van oudere werknemers aan de economie en de maatschappij vermeld.

De titel van het thema dat zal worden aangesneden tijdens de 102^e zitting van de IAC (2013) is misleidend, aangezien de discussie vooral zal gaan over de oudere werknemers en minder over de algemene demografische situatie. Samen met de andere problemen met betrekking tot de demografische situatie (behoefte aan geschoolde werkkrachten en vaak ook aan werknemers in het algemeen, problemen met betrekking tot de mobiliteit en de opleiding van werkkrachten en sociale hulp), is dit tekenend voor de grote uitdagingen waarvoor de ondernemingen en de wereldwijde economische ontwikkeling staan. De werkgeversgroep zal er bij deze discussie van uitgaan dat de IAO maatregelen zal nemen die een invloed hebben op de domeinen waarin ze sterk staat en een krachtig mandaat heeft; in het bijzonder door opleiding en competentieontwikkeling aan te moedigen en door erop toe te zien dat de mobiliteit van werkkrachten wordt bevorderd en versterkt. De werkgevers zullen proberen te vermijden dat de discussie in de richting gaat van nog meer regels die de economische ontwikkeling vertragen en ondernemerschap afremmen.

De DG Beleidsondersteuning zal actief deelnemen aan deze discussies (die mogelijk zullen leiden tot de goedkeuring van een instrument tijdens de IAC van 2014), gelet op de belangrijke demografische problemen en uitdagingen waarmee België wordt geconfronteerd (en ook in de komende jaren en decennia zal worden geconfronteerd) zoals de duurzame financiering van de pensioenen, enz.

---

³⁵ Zie de conventie (nr. 128) betreffende de invaliditeits-, ouderdoms- en overlevingsprestaties, 1967.

³⁶ IAB: Sociale aspecten van ouderdom – Tewerkstelling en pensioen, verslag van de directeur-generaal, Internationale Arbeidsconferentie, 46e zitting, Genève, 1962.

(Selectieve) bibliografie

A. Over de geschiedenis en de kenmerkende driedigheids van de IAO

1. Rodgers, G., Lee, E., Swepston, L. et Jasmien Van Daele, J. "L'Organisation internationale du Travail et la quête de justice sociale, 1919-2009 », publication de l'OIT.
2. Alcock, A. 1970. History of the International Labour Organisation (London, Macmillan).
3. Bartolomei de la Cruz, H.G. and Euzeby, A. 1997. Organisation internationale du Travail (OIT), Que sais-je?, No. 836 (Paris, Presses Universitaires de France).
4. Béguin, B. 1959. ILO and the tripartite system (New York, Carnegie Endowment for International Peace).
5. Servais, J-M, "les normes internationales du travail", L.G.D.J., Paris, 2004.
6. Blanchard, F. 2004. L'Organisation internationale du Travail : de la guerre froide à un nouvel ordre mondial (Paris, Seuil).
7. Bonvin, J.-M. 1998. L'Organisation internationale du Travail (Paris, Presses Universitaires de France).
8. Brett, B. 1994. International labour in the 21st century: the ILO, monument to the past or beacon for the future? (London, European Policy Institute).
9. Carter, T.F. 1954. International Labor Organization: a study in expansion of functions (Washington, University of Washington).
10. Dufty, N.F. 1970. Changing goals of the ILO (Perth, Industrial Relations Society of Western Australia).
11. Ghebali, V.Y. 1988. International Labour Organisation: a case study on the evolution of UN specialised agencies, International Organization and the Evolution of World Society, v. 3 (Dordrecht, Martinus Nijhoff).
12. --. 1987. Organisation internationale du Travail (OIT), Organisation Internationale et l'Évolution de la Société Mondiale, v. 3 (Genève, Georg).
13. Gillespie, J.S. 1956. Role of the Director in the development of the International Labour Organisation (New York, Priv. Print).
14. Jenks, C.W. 1934. "The origins of the International Labor Organization", in International Labour Review, Vol. 30, No. 5, pp. 575-581.
15. -- "A propos d'un ouvrage récent sur les origines de l'Organisation internationale du Travail", in Revue Internationale du Travail, Vol. 30, No. 5, pp. 609-616.
16. --. 1934. "A propósito de una reciente obra sobre los orígenes de la Organización Internacional del Trabajo", in Revista Internacional del Trabajo, Vol. 10, No. 5, pp. 456-463.
17. --. 1969. Universality and ideology in the ILO (Geneva, International Labour Office).
18. Jenks, W. 1976. Social policy in a changing world: the ILO response; selected speeches by Wilfred Jenks (Geneva, International Labour Office).
19. Johnston, G.A. 1970. The International Labour Organisation - its work for social and economic progress (London, Europa Publications).
20. Landelius, T. 1965. Workers, employers and governments - a comparative study of delegations and groups at the International Labour Conference, 1919-1964 (Stockholm, P.A. Norstedt).

21. Morse, D.A. 1969. The origin and evolution of the ILO and its role in the world community (Ithaca, Cornell University).
22. Morse, D.A. 1969. L'origine et l'évolution de l'Organisation internationale du Travail et son rôle dans la communauté mondiale (Paris, Librairie Sociale et Economique).
23. Osieke, E. 1985. Constitutional law and practice in the International Labour Organisation (Dordrecht, Martinus Nijhoff).
24. Raman, S. 1978. ILO: role of pace-setter (New Delhi, Khosla Publishing House).
25. Sokolowski, R. 1986. Bibliographie sur les relations de l'Organisation internationale du Travail avec les pays membres, 1919-1986 (Genève, Bureau International du Travail).
26. Tikriti, A. K. 1982. Tripartism and the International Labour Organisation; a study of the legal concept: its origins, function and evolution in the law of nations, Studies in International Law, v.7 (Stockholm: Almqvist and Wiksell International).
27. Valticos, N. 1996. "The ILO: a retrospective and future view", in International Labour Review, Vol. 135, No. 3-4, pp. 473-480.
28. --. 1996. "L'OIT : vue rétrospective et perspectives d'avenir", in Revue Internationale du Travail, Vol. 135, No. 3-4, pp. 519-526.
29. --. 1996. "Mirada retrospectiva y expectativas de la OIT", in Revista Internacional del Trabajo, Vol. 115, No. 3-4, pp. 515-522.
30. Waldock, H. and Jennings, R.Y. 1973. "Clarence Wilfred Jenks", in British Year Book of International Law, Vol. 46, p. XI-XVI (London, Oxford University Press).

B. Grondwet en organisatie van de IAO

1. Follows, J.W. 1951. Antecedents of the International Labour Organization (London, Oxford University Press).
2. International Labour Office (ILO). 1920. The labour provisions of the peace treaties (Geneva).
3. --. 1920. Clauses des traités de paix relatives au travail (Genève).
4. --. 1978. Albert Thomas 1878-1978 (Geneva).
5. History of the ILO ILO Library: www.ilo.org/inform 5
6. Phelan, E.J. 1936. Albert Thomas et la création du BIT, 6e édition (Paris, Editions Bernard Grasset).
7. --. 1949. Yes and Albert Thomas, 2nd edition (New York, Columbia University Press).
8. --. 1967? The birth of the ILO: the personal memories of Edward Phelan, formerly Director-General of the ILO (S.l., s.n.).
9. Shotwell, J.T. 1934. Origins of the International Labour Organization (New York, Columbia University Press).
10. Thomas, A. 1921. "International Labour Organization: its origins, development and future", in International Labour Review, Vol. 1, No. 1, pp. 5-22.
11. --. 1921. "Organisation internationale du Travail: origine, développement, avenir", in Revue Internationale du Travail, Vol. 1, No. 1, pp. 5-22.
12. Traité de paix entre les puissances alliés et associées et l'Allemagne et protocole = treaty of peace between the allied and associated powers and Germany and protocol, signed at Versailles, June 28, 1919.
13. Dix ans d'Organisation internationale du Travail, Préface par Albert Thomas, BIT, Genève 1931, p. 21-64 -

14. L'Organisation internationale du Travail, ce qu'elle est, ce qu'elle a fait, BIT, Genève 1936 -
15. Phelan, E., L'OIT au service de la paix, Revue internationale du Travail, vol. 59 n°6, juin 1949, Genève 1949, p. 663-692
16. Thomas, A., Politique sociale internationale, BIT, Genève 1947
17. The continuing legacy of Albert Thomas, Social policy in a changing world : the ILO response, selected speeches by Wilfried Jenks, Director General of the ILO 1970-1973, p. 69-78
18. Les marins et le Bureau international du Travail, Paris, 1930
19. L'OIT et le travail maritime, BIT, Montréal, 1946 –
20. International Labour Office (ILO). 1941. The I.L.O. and reconstruction (Montreal).
21. --. 1941. L'Organisation Internationale du Travail et la reconstruction économique et sociale (Montréal). 1941)112
22. Jenks, C.W. 1969. ILO in wartime (Ottawa, Department of Labour).
23. Phelan, E.J. 1955. "The ILO sets up its wartime centre in Canada", in Studies, Irish Quarterly Review, Vol. 44, No. 174, pp. 152-170.
24. --. 1956. "The ILO turns the corner", in Studies, Irish Quarterly Review, Vol. 45, No. 178, pp. 160-186.
25. 160-186.
26. --. 1957. "After Pearl Harbour -ILO Problems", in Studies, Irish Quarterly Review, Vol. 45, No. 182, pp.193-206.
27. Winant, J.G. and International Labour Organisation (ILO). 1941. Report to the governments, employers and workers of member states of the International Labour Organisation (Montreal).
28. Hansenne, M. 1994. "Declaration of Philadelphia", in Labor Law Journal, Vol. 45, No. 8, pp. 454 460.
29. International Labour Review. 1949. "Thirtieth anniversary of the foundation of the ILO: 1919-1949", in International Labour Review , Vol. 60, No. 6, pp. 559-571.
30. --. 1949. "Le trentième anniversaire de la fondation de l'Organisation internationale du Travail: 1919 -1949", in Revue Internationale du Travail, Vol. 60, No. 6, pp. 613-626.

C. De IAO en de Verenigde Naties

1. Hediger, E.S. 1946. "The International Labor Organisation and the United Nations", in Foreign Policy Reports, Vol. 22, No. 6, pp. 71-79.
2. Jenks, C. W. 1969. The world beyond the charter in historical perspective - a tentative synthesis of four stages of world organization (London, George Allen and Unwin).
3. Phelan, E.J. 1946. The ILO and the United Nations (Montreal : International Labour Office).
4. --. 1946. L'Organisation internationale du Travail et les Nations Unies (Genève : Bureau International du Travail).

D. IAO en technische samenwerking

1. Coopération technique : perspectives et dimensions nouvelles, Rapport du Directeur général (partie 1)
2. Coopération technique : perspectives et dimensions nouvelles, Rapport du Directeur général (partie 1) à la Conférence internationale du Travail, 63ème session, 1977
3. Le programme andin, OIT, Genève 1961
4. Le programme mondial de l'emploi, ce qu'il est, ce qu'il fait, BIT, Genève 1984
5. Hull W. J., Les troubles de la croissance de la coopération technique internationale, Revue internationale du Travail, vol. 84 n°1-2, juillet-août 1961, Genève 1961, p. 241-268
6. Rens, J., L'OIT et la coopération technique internationale, Revue internationale du Travail, vol. 83 n°5, janvier-juin 1961, Genève 1961, p. 441-446
7. Rens, J., Evolution et perspectives du programme andin, Revue internationale du Travail, vol.88, juillet-décembre 1963, Genève 1963, p. 609-627
8. Pour un programme mondial de l'emploi, BIT, Genève 1970
9. Résolution concernant le rôle de l'OIT en matière de coopération technique, Résolutions adoptées par la Conférence internationale du Travail à sa 95ème session, Genève juin 2006, p. 2-9
10. Rôle de l'OIT en matière de coopération technique, 289ème session du Conseil d'administration du BIT, Genève mars 2004, p. 23-25
11. Stratégie de l'OIT en matière de coopération technique dans un monde en mutation, 261ème session du Conseil d'administration du BIT, Genève novembre 1994